TÜRK SOLU

2 EYLÜL 1969
FİATI : 125 Krş.
YIL : 2 - SAYI :
94

TİP'İ

ÖRGÜT olarak

DESTEKLİYORUZ

TİP'te namuslu devrimcilerin aday adayı olması önlendi

Seçimlerde 23 ilden kontenan adayı göstererek liste başlarına çöreklenmeyi garantilemiş olan oportünist Aybar kliği, TİP'ten aday olmak isteyen namuslu devrimcilerin adaylığını veto etmekte, böylece nimet olarak kabul ettikleri milletvekilliği ümidini kimseyle paylaşmak istememektedirler.

Son olarak, Yozgat büyük kongre delegesi Şakir Keçeli'nin adaylığı veto edilmiş bulunla da kalınmıyarak Parti'den ihraç edilmiştir. Hatırlanacağı gibi Şakir Keçeli son iki kongrede proleter sosyalizmin sesini duyuran az sayıdaki delegelerden biriydi. Keçeli, Aybar kliğinin bu tutumuna karşı mahkemeye müracaat etmiştir. Diğer yandan sosyalist savcı Şiar Yalçın'ın ön seçimlere girmek için yaptığı müracaatta gerekçe gösterilmeden reddedilmiştir. Yıllar yılı iktidarca kasaba kasaba sürülen Şiar Yalçın, bu de fa da TİP'in oportünist yöneticilerince sürülmüştür.

Sivas kongresinin 50 yılı

Millî Kurtuluş savaşımızın önemli kararlarının alındığı Sivas Kongresinden bu yana elli yıl geçmiştir. Bu geçen yıllık sürede Türkiye tekrar Kurtuluş savaşımızın başındaki noktaya gelmiştir. Bağımsızlığını yitirmiş bir ülkenin gençliği olarak çeşitli yerlerden bu durumu kınayan mektuplar, bildiriler gelmektedir. Bildirilerden bir taneside Sivas devrimci yüksek öğrenim derneğinden gelmiştir. Bildirinin bazı bölümlerini okurlarımıza sunuyoruz.

Yiğit Sivas Halkına!

Bundan tam elli yıl önce bugün, bu şehirde, bizi mahvetmek isteyen Batılı gavur emperyalistleri topraklarımızdan kovmak için karar alınmıştı. Böylece başlayan milli kurtuluş savaşımız sonunda, düşman emperyalistler mert Türkiye halkının tekmesini yiyerek defoldular.

Fakat!

Tarihte ilk defa bileğinin hakkıyla bağımsızlığını kazanan Türkiye halkının, kurtuluştan elli yıl sonraki durumu yürekler acısıdır. Batılı gavur emperyalistlerin ağababası olan alçak Amerika, Türkiye halkının bütün can damarlarını sıkmış, bağımsızlığını yok etmiş, varlığını tehlikeye düşürmüştür. Bu cenabet dev, ülkemizin her yerine el atmış petrolümüzü, madenlerimizi, ormanlarımızı, akarsularımızı kendi çıkarına çalıştırmaya başlamıştır.

Bununla da kalmayarak, ülkemizin en büyük şehirlerinde askeri üsler kurmakta, buralara Türk subay ve askerlerini sokmamakta fakat kendisi bütün askeri hareketimizi takip edebilmektedir. Üstelik bu askeri üslerin asıl görevinin bir gün mutlaka uyanacak olan Türkiye halkının, kendilerini tepelemesini önleyecek, yani açıkça Türk halkının kurtuluş savaşını yokedecek birer karakol olduğunu bilmeyen kalmadı.

(Durum böyle kötü. Binlerce şehit ve gazi bizi ayıplamakta onların kanları pahasına bize emanet ettikleri bağımsızlığımız bugün artık yok. Bu durumda bu günleri bayram olarak kutlamak yalandır. Bu günler bizim yas bayramlarımız oluyor gayri.)

Yiğit Sivas halkı!

Amerikanın çanağını yalamayan herkes Amerikayla bu güzel ülkeyi talan etmekte ortak olmayan herkes, vatansever işçiler, yiğit köylüler, namuslu memurlar, millici işveren, ve de Amerikaya karşı dişe diş bir kavgayı yıllardır sürdüren civanmert devrimci üniversiteliler, hep aynı davanın, bağımsızlık davasının yılmaz neferleridir. (Dostu düşmanı tanımak zamanı geldi. Bıçak kemiktedir. Bundan böyle, el ele, omuz omuza, tam bağımsız Türkiye için ileri!...)

Kahrolsun Türkiye halkının savaşını inkâr edenler.

aKhrolsun Türkiye halkının savaşını inkâr şedenler.

Yaşasın tam bağımsız ve gerçekten demokratik Türkiye.»

Nürnberg Türk Toplumcular Ocağı kuruldu

Almanyada çalışan işçilerimiz ve orada okuyan gençler birleşerek Türk Toplumcular Ocağı Nürünberg'i kurmuşlardır. Yayınladıkları bildiride:

«Olayları anlamak, derinine inebilmek için mutlaka bilmemiz gereken bazı temel konular vardır. Meselâ:

Toprak reformu ne demektir?
Grevin Gerçek amacı nedir?
Öğrenciler ülkemizde neler istemektedirler?
Anayasal hak ne demektir?
Gerçek bağımsızlık ne demektir?
Gerçek demokrasi ne demektir?
Emperyalizm nedir? Kapitalizm nedir? Sosyalizm nedir?

Bizler hayatlarını kazanmak için emeklerini kiralamak zorunda olan işçiler olduğumuza göre, bizlerin gerçek dostları kimlerdir?

Ülkemiz yabancı sermaye ile kalkınabilir mi?

Montaj Sanayii ne Demektir? Ve daha birçok soru...» demekte bu sorulara çözüm aranacağı bildirilmektedir. Bildiri «Yaşasın tam bağımsız ve gerçekten demokratik Türkiye! diye son bulmaktadır.

başyazı •

İKİNCİ Dünya Savaşından bu yana Türkiye'de uygulanan Filipin tipi parlamenter demokrasinin periyodik seçim kampanyalarından birinin içindeyiz. Bundan önce olduğu gibi, bu kez seçimlere katılan partilerden her biri, eğilimleri ne olursa olsun bir temel ilkede görüş birliği durumundadırlar: Filipin tipi demokrasinin oyun kurallarına sadık kalmak; bu siyasî düzen sınırlarını aşmayacaklarına dair önceden teminat vermiş bulunmak. Ecevit'in **«düzen değişikliği»** nin de, Aybar'ın **«Türkiye sosyalizmi»** nin de bu sınırlar içinde, Filipin tipi demokrasi şartlarında gerçekleştirilmesi sözkonusudur.

Türkiye'de çeyrek yüzyıllık bir tarihi olan Filipin tipi demokrasinin sicili ortadadır. Yapılan şu kadar seçimi, her seferinde, toplumdaki karşı-devrimci sınıfların ve emperyalizmin desteğini sağlayabilmiş olan en sağdaki parti kazanmıştır. Yalnız bu gerçekten bile, bizde uygulandığı şekliyle, sola kapalı ama sağa alabildiğine açık burjuva parlamentarizminin gerici akımların gelişip güçlenmelerine elverişli bir ortam teşkil ettiği sonucunu çıkarmak mümkündür. Bundan çıkarılacak bir başka sonuç da, gerici akımlara elverişli bir siyasî ortamın, yani bugünkü Türkiye düzeninin savunuculuğuyla gerçek devrimciliğin bağdaşamayacağı sonucudur. Hiç şüphe yok ki, Filipin tipi demokrasinin yerini, toplumdaki bütün sınıf ve zümrelerin kendi öz örgütlerini engelsiz kurabildikleri ve toplumsal gelişmeyi gerçek güçleriyle orantılı biçimde etkiliyebildikleri özgürlük düzeninin alması uğruna mücadelenin, gerçek demokrasi uğruna mücadelenin başlıca devrimcilik görevi olduğunu kavrayamayan ve bu mücadeleye katkıda bulunmayan politikacının ağzından çıkan **«reform»** gibi, **«sosyalizm»** gibi sözcükleri ciddiye almanın imkânı yoktur. Böyleleri, kendilerine ve temsil etme iddiasında bulundukları akıma taktıkları sıfatlar ne olursa olsun, Filipin demokrasisi oyununun aktörlerinden başka bir şey değildirler. Bu politikacılar işin aslında dolaylı yoldan da olsa, kurulu sömürü düzeninin savunucusu statükoculardır.

Türkiye seçmeninin tercihine sunulan yarım düzineyi aşkın partiler arasında, hiç değilse bu bakımdan, yani komprador kapitalizminin siyasi üst-yapısı olan Filipin tipi demokrasiye kaderlerini bağlama bakımından önemli bir fark yoktur.

Bu böyledir ama, bu gerçekten hareket ederek, politika yelpazesinde yer alan sekiz parti arasında hiç bir fark gözetmemek devrimci açıdan yanlış bir davranış olur. Emperyalizm-işbirlikçi sermaye-feodal mütegallibe üçlü ortaklığının politika alanında baş temsilcisi olan bir AP ile oportünist yönetiminin bütün baltalamalarına rağmen gene de birçok gerçek sosyalistin bağrında barınabildiği yelpazenin sol kanadındaki bir TİP'i aynı sepete koymak, toplumun resmini en ince ayrıntılarını ve en hafif renk tonlarını belirterek çizmekle yükümlü bulunan bir devrimcinin düşmemesi gereken bir hatadır.

BİZ hiç bir zaman TİP'in başında şu anda çöreklenmiş bulunan Aybar kliğini, ya da onunla suç ortaklığı ve kader birliği durumunda bulunan sahte Aren muhalefetini TİP gövdesiyle özdeş saymadık ve oportünistlerin bu partide er geç etkisiz duruma getirilerek parti yönetiminin partinin asıl sahipleri olan gerçek sosyalistlerin eline geçeceği ve böylelikle TİP'in adına lâyık bir sosyalist örgüt olma yolunda ilerlemeler kaydedeceği umudunu yitirmediğimizi açıkça belirttik. Bu tutumumuz, TİP'i öteki partilerden ayırdettiğimizi ve bu siyasî örgüte sosyalist tabanın ağırlığını koymasıyla, gerçekten sosyalist bir niteliğe kavuşmak şansını tanıdığımızı gösterir. Bu günlerde TİP içindeki sosyalistlerin oportünist yönetime karşı vermekte oldukları mücadele, bu örgüte karşı özel tutumumuzun ne kadar haklı olduğunun bir kanıtı sayılmalıdır. TİP içindeki sosyalist mücadele, parti tüzüğünün uygulanması ve parti içi demokrasinin gerçekleştirilmesi gibi, örgüt tabanının gerçek özlemlerini temsil eden bir kongrenin partinin başına sosyalist bir yönetim geçirmesi gibi gerçekleşmesi pekâlâ mümkün olan gerçekçi bir amaç uğruna verilmektedir. Bu amaca varılması, bu partinin sosyalist örgüt niteliği kazanması yolunda önemli bir adım olacaktır. Ama mücadele burada bitmiyor. Bu

TİP'i örgüt olarak destekliyoruz

Mihri Belli

adımı anti-demokratik 141. ve 142. maddelerin kaldırılması, partiler kanununun, seçim kanununun anti-demokratik hükümlerinin değiştirilmesini vb. mümkün kılacak olan siyasî ortamın yaratılması yolunda yoğun bir kollektif çalışmanın izlemesi gerekecektir. Ancak bu demokratik adımlar atıldıktan sonradır ki, Türkiye'de gerçek bir özgürlük ortamı yaratılmış olmasından söz edilebilecek ve bu ülkenin proletaryası, niteliğ değiştirmiş bir TİP çatısı altında kendi öz sosyalist siyasî örgütüne kavuşmuş olacaktır. Ve bu, yalnız Türkiye proletaryası için değil, aynı biçimde gerçek örgütlenme ve politika alanında kendi öz partisiyle temsil olunma olanaklarına henüz sahip bulunmayan Türkiye'nin şehir ve köy küçük-burjuvazinin millî kolu için de sözkonusudur. Onların da ayrı ayrı siyasî örgütlerini kurmaları meselesi çözülmüş değildir. Çünkü Filipin tipi demokrasi şartları içinde tıpkı proletarya gibi küçük-burjuva da, millî burjuva da kendi öz siyasî örgütünü tam özgürlükle kurma ve politika alanında gerçek gücüyle orantılı olarak etkide bulunma olanağından mahrumdur.

ANCAK Filipin tipi parlemantarizm tarihe karıştıktan ve Türkiye'de gerçek bir demokratik özgürlük ortamı gerçekleştikten sonradır ki; ancak Türkiye proleteri de, şehir ve köy küçük-burjuvası da, millî burjuvası da millî güçler olarak toplumsal gelişmemizi ulusal yönde etkileyebildikleri mutlu güne varıldıktan sonradır ki, bu ülkede yalan söylemeden demokrasi olduğundan söz edilebilecektir.

Belli şartların yerine gelmesi ile devrimci bir niteliğe kavuşması sözkonusu olan TİP'e karşı, devrimci olarak, elbette ki kayıtsız kalamayız. TİP örgütüne karşı yakın ilgimiz, bu örgütün sosyalist tabanının önemini gözönünde tutarak desteklenme şeklinde tezahür etmelidir. Aynı şeyi öteki partilerden hiç biri için söyleyemeyiz. CHP'nin saflarında bulunan ve **«bu düzen değişmelidir»** sloganını ciddiye alarak partilerinin dönüşümcü bir radikal küçük-burjuva partisi payesine yükseldiğini görmek isteyen ilerici unsurlara karşı dıştan hayırhah bir tutum takınmamız tabiî bir şeydir. Ama TİP tabanındaki sosyalistlere karşı tutumumuz dıştan hayırhahlıktan çok öte bir tutumdur. Türkiye'nin sosyalistleri TİP içinde olsunlar dışında olsunlar iç içedirler ve devrimci mücadele omuz omuza durmak yükümlülüğündedirler.

Ama öte yandan TİP yönetici kliğinin bu sosyalist dayanışmayı baltalamak, sosyalist safları bölmek için elinden geleni yaptığı da bir gerçektir. Aybar kliği, kendi deyimi ile, **«tepeden inmecilik»** zihniyeti ile hareket ederek parti tabanının iradesini çiğnediği ve buruva partilerinin bir buluşu olan anti-demokratik kontenjan müessesesinden medet umduğu, bundan son katresine kadar yararlandığı bilinmektedir. Aybar kliği 23 kontenjan adayını, aday listeleri başına geçireceğini ilân etmiştir. Kontenjan müessesesinin taşıdığı gerçek anlam parti örgütüne güvensizlik, ve tüm organların aşağıdan yukarı seçimle kurulmasını emreden sosyalist örgütlenme ilkelerine meydan okumadır. Aybarcıların kontenjandan mümkün olan azamî ölçüde yararlanmaya kalkmaları, bu oportünist kliğin parti örgütünde itibarını ne ölçüde yitirmiş olduğunu, tabandan ne ölçüde kopmuş olduğunu gösterir. Üstelik kontenjandan bu ölçüde yararlanılması gerici partilerin ekmeğine yağ süren ve sosyalist olayların oranını düşüren sonuçlar verecektir. Belli bir ilde o bölge sosyalistlerinin güven ve sevgisini kazanmış kimseler yerine aday listesi başına güvene lâyık olmayan bir Aybarcının konması, TİP'e verilecek olan sosyalist oyların sayısını olumsuz şekilde etkileyeceğini söylemek kehanet değildir. Örneğin bir Malatya ilinde, bir Kars ilinde ya da Yozgat'ta il parti örgütünün seçtiği adayların itilmesi ve yerlerine Aybarcı oportünistlerin aday gösterilmesi, sosyalist oyların yarı yarıya, hatta daha da azalması sonucunu vereceği tahmin edilmektedir.

TİP örgütünün herşeye rağmen devrimci açıdan öteki partilerle bir tutulmaması ve desteklenmesi gerektiğini söyledik. Peki gelecekte gerçekleşmesi sözkonusu olan bir umuda bağlanarak öteki partilerle aynı sepete koymasak da, parti tabanını temsil etmeyen, o tabanın güven ve desteğini kazanmamış bazı oportünist politikacıları milletvekili seçmek ve böylelerine emekçilerin davasına aykırı olan oportünist görüşlerini yaymak için maddî ve manevî olanaklar sağlamak doğru bir davranış sayılabilir mi?

Bu soruyu cevaplandırırken oportünistlerin düştüğü hataya düşmemeliyiz. Onlar gibi milletvekilliğini, meclis grubunun bir sosyalist parti örgütü içindeki nisbî önemini abartmamalıyız.

SEÇİM zamanı emekçi halka, özellikle köy emekçilerine gitme zamanıdır. Onlara Millî Demokratik Devrim davamızı anlatma, onları bilinçlendirme, örgütlendirme, emekçi ile ömür boyu sürecek olan sıkı bağlar kurma zamanıdır. Emekçiden öğrenme, onunla temasımızda kendi sosyalist bilincimizi bileme zamanıdır. Bir devrimci için asıl önemli olan budur. Bu arada bir oportünist politikacı milletvekili seçilmiş ya da seçilmemiş, gidip Meclisteki sandalyasını ısıtma olanağına kavuşmuş ya da kavuşmamış pek önemli değildir. Son seçimlerde TİP, Malatyadan 21 bin oy aldı. Bu, bir başarıydı. Bu başarıyı sağlayan, köy köy dolaşarak köylüye emekçilerin davasını anlatan proleter devrimcileri idiler. Aday listesi başına geçme olanağını sağlamış politikacı idiler. Aday listesi başına geçmeli çıkan? Proleter devrimcileri mi? Yoksa oportünist politikacılar mı? Hiç şüphe yok ki birincileri. Ve adayın milletvekili seçilip seçilmemesi bu sonucu değiştirmez. Bütün Türkiye yüzeyinde, ufak tefek farklarla, durum aynıdır.

TİP'i örgüt olarak desteklemekle gerçek sosyalistler hiç bir şey kaybetmeyecekler, tersine TİP'in gerçek bir sosyalist örgüt niteliğine kavuşması yolunda mücadele etmekte olan TİP tabanındaki sosyalist kardeşlerinin işini kolaylaştıracaklardır. Onlar böylelikle bu mücadeleye katkıda bulunacaklar ve çok şey kazanacaklardır. Bugünün Türkiye ortamında sosyalist, başarıyı Meclise soktuğu milletvekili sayısıyla ölçmez. Kaybedecek olanlar, milletvekilliği payesine ulaşsalar da, oportünist politikacılar olacaktır.

Ancak, kontenjan yoluyla aday listesi başına getirilen Aybarcı politikacının olumsuz kişiliği, TİP'e verilecek olan oyları önemli ölçüde azaltacağı ve dolayısıyla gerici partilerin oy oranını yükselteceği kesin olduğu durumlarda, şartlar da elverişli olduğu takdirde, sosyalist oyların toplamını artırmak amacıyla bazı illerde bağımsız sosyalist adaylar gösterilebilir ve gösterilmelidir. Bunu yaparken de amacımız emekçi halkın umudunu Filipin tipi demokrasi şartlarında sağlanacak kazançlara bağlamak gibi bir tutum olmamalıdır.

EVET, er geç sosyalist bir kimliğe kavuşacağı umuduyla örgüt olarak TİP'i destekleyeceğiz, ya da şartların gerektirdiği yerlerde sosyalist oyların oranının azalmasını önlemek amacıyla gösterdiğimiz bağımsız sosyalist adaylara oylarımızı vereceğiz, ama bir an için bile hatırdan çıkarmadan ki, emperyalizmin Türkiye egemen çevreleriyle birlikte bize kabul ettirmiş olduğu bu düzen gerçek demokrasi değildir ve biz bu davranışımızla Türkiye'de karşı-devrimin bir aracı görevini yerine getirmiş olan Filipin tipi demokrasiye angaje olmamaktayız; bir an bile hatırdan çıkarmadan ki, Türkiye'de komprador kapitalizminin siyasî üst-yapısı niteliğini taşıyan bu düzeni değiştirmek ve yerine tüm millici sınıf ve zümrelerin güçleriyle orantılı biçimde temsil edileceği gerçek demokrasiyi kurmak millî görevimizdir ve biz bu görevi yerine getirmediğimiz sürece Türkiye'de halk için halkın yönetimi bir hayal olarak kalacaktır; bir an bile hatırdan çıkarmadan ki, desteklediğimiz örgüt TİP'i, şu andaki oportünist yönetimi, sahte Aren muhalefeti ile birlikte, değiştirmekle yükümlü bulunduğumuz kurulu sömürü düzenine demokratik bir kisve kazandırma ve yığınları aldatma aracı durumuna düşürme çabasındadırlar ve TİP gerçek sosyalist örgüt kimliğine kavuşma yolunda ilk adımı atabilmek için oportünistleri bu örgüt içinde etkisiz duruma getirmek şarttır. Ve gene hatırdan çıkarmadan ki, bu ilk adım atıldıktan sonra Türkiye emekçilerini ve toplumumuzdaki öteki millî güçleri kendi öz siyasî örgütlerine kavuşturacak olan gerçek demokratik özgürlük ortamını yaratma yolunda bizi büyük görevler beklemektedir.

Tunceli'de boğazlanan insan haklarıdır

Halkımızın zulme ve haksızlığa karşı mücadelesinin bir sembolü haline gelmiş, halk ozanı Pir Sultan Abdal'ın oyunu engellerle karşılaştı. Emperyalizm ve işbirlikçilerin baskıları, her türlü engellemeleri boşunadır. Kökleri tarihimizin derinliklerine inen, zulme, haksızlığa ve ağalara karşı mücadele yokedilemez. **Pir sultan ölür dirilir.**

Elazığ'da olaylar

Doğu ve Güney Anadoluda bir turneye çıkan Halk Oyuncuları topluluğu Elazığ'da baskılara maruz kaldılar. Elazığ olaylarını Halk Oyuncularının kendi ağızlarından dinleyelim.

«21 Ağustos 1969 perşembe günü Halk Oyuncuları Topluluğu Elazığda yeni bir siyasi tertiple karşı karşıya getirildi.

Dört aydan beri yüzelli defadan fazla Ankara ve Anadolunun çeşitli il ve ilçelerinde, hiçbir olay, hiçbir baskı ve hiçbir adli kovuşturma olmaksızın, büyük bir başarı ile oynadıkları PİR SULTAN ABDAL adlı oyunlarını 21 ve 22 Ağustos geceleri temsil etmek için şehre gelen topluluk, vali Zekeriya Çelikbilekli'nin emniyet ve asayiş yönünden sakıncalı olduğu gerekçesiyle oyuna izin vermediğini öğrendi.. Gerçekte, valiliğin tepeden bir yasaklaması gibi görünen olay çok yönlü sosyal ve politik bir tertip karakteri arz ediyordu.

Topluluğumuz yöneticileri, bu durum karşısında Elazığ valisi ile görüşmek istemişler, nedeni bilinmeyen bir gerekçe ile vali bu görüşmeden kaçınmış, bunun üzerine İçişleri Bakanlığına ve Valiliğe birer telgrafla durdurma kararının usulsüz olduğunu, sanat eserlerinin böyle sansür edilemeyeceğini ve gerçek huzursuzluğun oyuna izin verilmediği takdirde meydana gelebileceği konusunda dikkati çekmişlerdir.

Seçim öncesi siyaset dolaplarının yurdumuzda olanca hızı ile döndüğü şu günlerde 13.8.1969 tarihli yazı ile oyunun temsiline izin veren valinin sonradan izni iptal etmesi doğrudan doğruya, seçime katılacak milletvekili adaylarının ve bunlara bağlı çeşitli menfaat gruplarının baskıları ve oy endişelerinden doğmuştur.

Elazığ'da ilk gece ve ertesi geceye ait biletlerin tükenmek üzere olduğu bir sırada, oyunun oynatılacağı Saray sineması sahibine de baskı yapılmış ve anlaşma bozdurulmuştur. Sinema sahibi bu baskı sonunda sinemanın kapısına büyük bir asma kilit takıp Malatya'ya kaçmak zorunda kalmıştır. Düzenleyici, Maden Krom, Kömür işletmesi Elazığ Sendikası mensuplarından gençlere oyun oynatıldığı takdirde, basılacağı, yeni bir Kayseri olayı yaratılacağı tehdidi bir kısım A.P. liler, İlim Yayma Cemiyeti mensupları M.H.P.li komandolar ve İmam Hatip Okulu öğrencileri, tarafından 20 günden beri sık sık tekrarlanmıştır.

Olayın tertipçileri bundan önce de, Türkiye'nin bir çok yerlerinde olduğu gibi bu sefer de Pir Sultan Abdal oyununu bahane ederek, siyasi bir boy gösterme ve kaba kuvvet denemesine girişmişlerdir.

Pir Sultan oyunundan bir sahne

Özellikle, AP'nin şeriatçı ve ümmetçi kanadı tarafından körüklenen ve halka «Pir Sultan alevidir, bu bir alevi oyunudur, gâvurluktur, Allahsızları içimizde yaşatmayalım» biçiminde Alevi vatandaşlara da «Bu komünistliktir. Pir Sultan Abdal bahane edilerek komünistlik yapılıyor, gitmeyin, görmeyin hadise olur» diyerek ortam kızıştırılmıştır.

Tiyatromuz Yöneticileri, oyunun başlama saatından önce düzenleyicilere ve seyirciye, herhangi bir tahrike kapılmamaları için, iki saat süre ile durumu anlatarak yatıştırmağa çalışmışlardır.

Meydanda birikmiş olan saldırgan grup, oyunu izlemek için gelen seyirci, düzenleyiciler ve bir kısım gençler, polisin devamlı, «dağılalım, oyun oynatılmayacak, biletler iade edilecek, oyun vilâyetçe yasaklanmıştır» ihtarına rağmen, yerlerinden kıpırdamayarak sessizce durmuşlardır. Saat 21 sıralarında saldırgan grup, «müslüman Türkiye, komünistlere ölüm» sloganları ve «Allah Allah» nidaları ile sinemaya doğru hareket etmek ve Pir Sultan Abdal oyununa ait afişleri yırtmak istemişler, polis durdurmuştur. Uzun süre karşılıklı yuhalamalarla devam eden olay ümmetçilerin attığı taşlarla iyice kızışmış tam bir meydan ve kardeş kavgasına dönüp kan dökülecekken, emniyetin gerçekten sıkı tedbiri ve çabası ile durdurulmuştur. Gözü dönen saldırganlar buradan TÖS binasına, TİP merkezine ve bir kısım esnafın dükkânlarına giderek tahrip etmişlerdir.

Burada da görüldüğü gibi, olayın tertipçileri yalnızca Pir Sultan Abdal oyununu ve düzenleyicilerini değil, Elazığ ve çevresindeki bütün uyanık, demokratik mücadeleden, Anayasadan yana devrimcileri hedef almışlar ve seçim öncesi bir politik gövde gösterisi yapmışlardır.

Durum budur.

Biz Halk Oyuncuları olarak, Anayasadan, gerçek demokrasi, tam bağımsızlık ve özgürlükten yana olanlarla birlikte her zaman olduğu gibi kültürel alanda mücadelemizi sürdüreceğiz. Düşüncenin ve sanat eserlerinin bu gibi menfaat endişeleri ve politik oyunlarla baskı altında tutulup istismar edilmesine hiç bir zaman göz yummayacağız.

Her zaman belirttiğimiz gibi sıradan bürokratların, idari makamların bu gibi baskılarına pabuç bırakmayacağımızı, hakkımızı meseleye gereken önemi vereceğini umduğumuz hükûmet ve en yüksek adli organlar nezdinde arayacağımızı ve görevimizi milli, tam bağımsız, gerçekten demokratik Türkiye için sonuna kadar sürdürmek azim ve cesaretinde olduğumuzu Türk kamuoyuna bir kez daha duyurmayı borç biliriz.

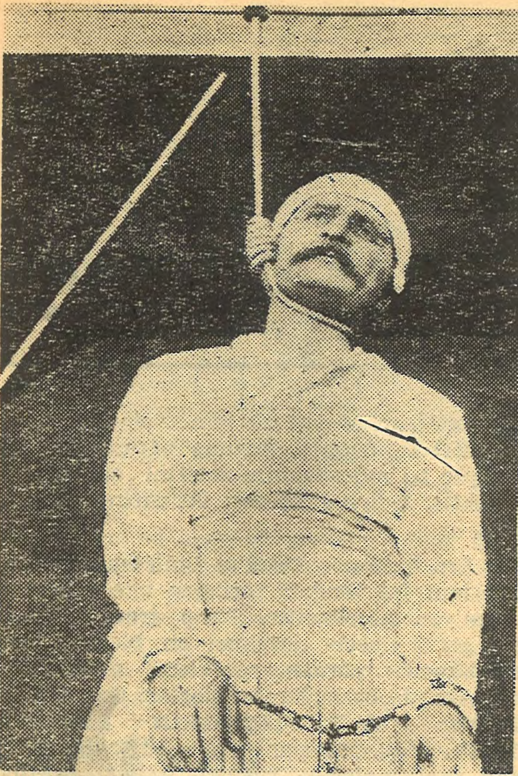
Bu böyle biline......»

Elazığ olaylarının hemen ardından Tunceli'de oyunun oynatılmaması için tertipler yapıldı. Halk Oyuncuları şehre geldiklerinde (22.8.69) kendlierine oyunun yasaklandığı bildirildi. Bu yasaklama kararının gerekçesi ise gösterilmedi. Hatta yasaklama kararı da yoktu. Hiçbir resmi belgeye dayanmayan bu karar tepkiyle karşılandı.

2/8/1969 günü Tunceli olayları hakkında bir basın toplantısı yapan Halk Oyuncuları kanlı olayları, bütün canlılığıyla basına ilettiler:

«Elâzığ'dan sonra Tunceli'de oyunu oynayacağımız sinemanın önüne otobüsümüzle geldik. Otobüsümüzü sinema önünde bıraktık. Bir gazinoda istirahat etmeye başladık. Saat 17.30 da sinemayı kilitleyerek bizim sinemaya girmemize ve oyunumuzun provasına engel olmak istedi. Biz o gün yeni bir oyunumuzun provasını yapacaktık.

Organizatör olan Avukat Kemal Burkay, durumu bildirmek üzere İçişleri Bakanıyla

Pir Sultan darağacında.

telefonla görüştü. Bakan «Oyun elbette oynanacaktır. Bu komediye artık son verilsin» dedi ve daha sonra valiyi arayıp emir vereceğini bildirdi. Bu sırada biz dekorlarımızı indirmeye başlamıştık. Polis üzerimize saldırıp dekorlarımızı parçalamak istedi. Etrafta toplanmış yüzlerce kişi polisleri taş yağmuruna tutu. Biz halk ile polis arasında kaldık. Şaşkın şaşkın ne yapacağımızı düşünürken, birden aklımıza sinemaya sığınmak geldi. Halk oyunun yasaklanmasına müthiş kızmıştı. Bu kızgınlığın ifadesini attıkları taşlar gösteriyordu.

Sinemaya polisler de sığındılar. Baktık ki silâhlarını çekiyorlar halka ateş edecekler. Onları engelledik. Yatıştırdık. Silâhlarını kılıflarına koydular. Dışarıda jandarma birlikleri olaya el koydu. Halk bir süre ordu lehinde tezahürat yaptı. Belli ki askeri polisten ayrı görüyordu. Avukat Kemal Burkay ve Tuncer Necmioğlu arkadaşımız yatıştırıcı konuşmalar yaptılar. Arkasından jandarma yarbayı ile birlikte vali ile görüşmeye gittiler. Fakat halk bir türlü arkadaşları bırakmak istemiyordu. Halk düşmanı yöneticilere güvensizliği açıktı. Yılların verdiği horlanma, ezilmeğe, ağa ve jandarma baskıları onu bu harekete itiyordu. Yarbay halkın ısrarı karşısında gelmelerine izin verdi. Halkla birlikte karakola giden arkadaşlar Vali ile orada görüşeceklerdi. Emniyette Müdürü, Ali Gültekin ve Kemal Burkay'ı içeriye atın diye emir verdi.

İşte kanlı olaylar böylece başladı. Halk birden galeyana geldi. Merkez karakolunun etrafını sardı. Küçücük bir şehirin iki bine yakın insanı orada toplamıştı. Halk aleyhtetezahürat yapıyordu. Tutuklananların salınmalarını istiyordu. Buna karşılık Emniyet Müdürü «şayet içinizde göbeğinden işemek isteyen varsa gelsin» diye halkı tehdit ediyordu. Bu sözler halkın kinini daha da kamçıladı.

Halk faşist zorbalara beş dakika mühlet verdi. Mutlaka salınmalarını istiyordu. Mühlet dolmadan içerdekilerin tevkifini öğrenen halk karakolu taşlamaya başladı. Bir yandan «Vali gelsin. Onu görelim.» diye haykırıyorlardı.

Gece karanlığı basmıştı. Halk gitgide büyüyordu. Durmadan çoğalıyordu. Bütün Tunceli halkı bu iğrenç tertibi lânetliyordu. Birden bir pencerede ışıklar söndü. Burası emniyetin bir odasıydı. İçeriden ateş emri verildi.

Birden halk arasından biri fırladı. Karakola doğru koşmağa başladı. «Durun, ateş etmeyin, durun» diye bağırıyordu. Karakol kapısından vucudu yarı girdi ki alnında kahpe bir kurşun patladı. Vurdular.

Ölen bütün Tunceli halkının çok sevdiği Mehmet Kılan'dı O kan dökülmesini önlemek için ileri atılmıştı. Her zaman haklının yanında yer alan bu insan bütün halkın gönlünde ve gönlümüzde yer edecektir. Haksızlıkla mücadelede zulümle mücadelede ölenler kutsal bir yolda ölmüşlerdir.

Olay yerine jandarmalar da geldi çok sayıda. Onlar havaya ateş ediyorlardı, polisler insanlara. Onlar çatışma bitsin istediler. Polisler ezmek istediler. Halk zaman zaman susuyordu. Çatışma iki saat sürdü. Sonunda jandarma halkı olay yerinden uzaklaştırabildi.

Olay yatışmıştı ama bu sefer de bizi bırakmak istemediler. Biz ise Gaziantep'e dönmek için hazırlanıyorduk.

Bütün oyuncular karakola götürüldüler. Jandarma bizi şehir dışından yolumuzu keserek geri çevirdi. Hepimizi karakola tıktılar. Orada yüzlerce kişi de tutuklanmıştı. Çocuklar bile, gencecik on-onbeş yaşında çocuklar...

Yapılan işkenceleri kendi ağızlarından dinleyin. **(Sayfayı Çeviriniz)**

Tunceli olayları

Tunceli, tunç bilekli insanların yeridir. Tilkilerin girmediği aslanlar diyarıdır. İşte böyle bir yerde, meşruluğunu yitirmiş bir siyasi iktidarın A. P. iktidarının vali ve onun emrindeki Emniyet Müdürü vasıtası ile tezgâhladığı bir oyunun sahneye konuluşunu görüyoruz.

Yıllardır açlığın, sefâletin, kısacası gahrı insani hayat şartlarına terk edilmiş doğu halkının bir parçası olan ve hele devrimcilik yönü ile iftihar ettiğimiz Tunceli halkı bu sömürü düzenine karşı olan haykırışını evlâtlarının canları ile ödedi.

Halk Oyuncuları (HO) tarafından Pir Sultan Abdal oyunu Ankara'da ve diğer batı vilayetlerinin bazılarında aylarca oynandı. Her hangi bir yasaklama kararı alınmadı. Halktan dahi tepki gelmedi. Aynı oyun Tuncelide gösterilmek istendi. Fakat kültür düşmanı, halk düşmanı bir vali ve onun emrindeki Emniyet Müdürü gösterilmesini yasakladı.

Şimdilik bir ölü, yedi yaralı ve 80 kişinin tutuklanması ile sonuçlanmış gibi görünen bu olayı baştan ele alalım.

Pir Sultan Abdal 16.ncı yüzyılın başında Anadoluda yaşamış devrimci, halk şairi, halk kahramanıdır. Daha o zamanlar Osmanlı yönetiminin Anadolu fakir halkı üzerindeki barbarca davranışlarını görmüştür. Ezilmeye, sömürülmeye karşı bir devrimcinin meşru hakkı olan direnmeyi yapmıştır. Bu mücadelenin sonunda idam edilmiştir.

Ne hazindir ki, yüz yıllar sonra bugün aynı Osmanlı zihniyeti bu halk kahramanının eserini seyretmek arzusunu duyan Tunceli halkını kurşun yağmuru ile susturma gafletlerine düşmüştür.

Pir Sultan Abdalın şiirlerinden ve halk içindeki davranışlarından derlenen bu eser Halk oyuncuları tarafından doğu illerinde gösterilmek üzere turneye çıkıldı. İlk yasaklama kararı Elağız'da alındı. Ar kasından da Tuncelide gösterilmesi yasaklandı. Böylece bir kere daha anlaşıldı ki, kanunlar doğuda farklı olarak uygulanmaktadır. Bu da Türkiyede demokrasinin sömürü güçlerinin menfaatlerini sağladığı müddetçe demokrasi olduğudur. Oysaki, buna demokrasi denilemez. Halk kandırması, halk köleliği denir.

Tuncelide Pir Sultan Abdal oyununun oynanacağı sinema kiralanır. Afişler asılır. Halk biletleri almak için sinemaya akın eder. A.P. iktidarının yöneticileri tam bu sıralarda, saat 19.30 da polislerini sinema önüne yollar. Asılmış olan afişleri yırtar. Halka küfürler yağdırır. Oyunun gösterilmesini yasaklandığını söyler. Halk bizden herhangi bir tepki olmaz, bırakın oyunu seyredelim der. Oyunun oynanması halinde hiç mi hiç bir kimsenin itirazının olamıyacağı hususu defalarca tekrarlanır. Fakat nafile. Bir aydır ille de Tuncelinin başına bela olmak isteyen bir valinin hazırladığı oyunu sahneye konulmasının zamanı gelmiştir. «Halk kurşunlanacaktır.»

Pir Sultan Abdal oyunu değil valinin ve ağa babalarının tezgâhladığı oyunun ilk safhası burada başlar.

Ezilmiş Tunceli halkının kendisine bel bağladığı, avukat Kemal Burkay afişlerin yırtılmasının yersiz olduğunu hatırlatır. Bu sözler onun polisler tarafından 200 metre sürüklenerek karakola kadar getirilmesine kâfi gelir. Devrimci halk eli kolu boş karakolun önüne gelir Türkiye İşçi Partisi milletvekili aday adayı Kemal Burkay'ın serbest bırakılmasını ister. Bu istek polislerin kurşunları ile cevaplandırılır. Netice bir kan deryası, sömürge halkına reva görülen tek taraflı bir savaş sahnesi. Bu kan deryası içinde boylu boyunca uzanan cesetler.

Sonra getirtilen jandarmalar, polisler ve konulan sokağa çıkma yasağı.

Bu kanlı hadise iktidarın oyunudur. Belirtileri hadisenin 15 gün öncesine kadar varır. Hadise iki başlıdır.

Şöyleki:

Bir yönüyle, iki milletvekili çıkaran Tunceli halkı bu seçimde oylarını TİP'e verecekti. Kemal Burkay milletvekili olacaktı. Artık A.P. nin kazanması mümkün değildi. O halde Kemal'i yıpratmak lâzımdı. Onun halkı isyana sürüklediğini halk arasında propaganda mevzuu yapmaktı.

Diğer yönüyle vali siyasi iktidarların orta çağ karanlığına terk ettiği bu bölge insanlarının dilini beğenmemesi idi. Nitekim 15 gün önce karakola alınan ve dayak yemekten ayakları şişen bir vatandaşa dayak atılmaması için valiliğe bir heyet çıkar. Vali bu heyete bağırır. Ağır dille hakaret eder. Ben Tunceline isteyerek gelmedim diye ilâve eder.

Geceleyin evini emniyet kuvvetlerinin muhafazasına bırakıp, Ankaraya gider. Tuncelide isyan vardır diyerek vatandaşları lekeler. Döner dönmez bu kanlı hadiseyi yaratır. İşte oynanan oyun ve aktörleri.

Bu piyesin İstanbul'da, Şişlide yasaklandığını farzedelim. Bizim para babaları bu eseri sırf zevk için seyretmekte israf etseler, acaba polis adam öldürür mü? Tabii ki öldürmez. Peki Tuncelide niçin öldürülür. Onun izahı çok uzun. Varın siz düşünün.

Tuncelili
Ali Demir
İst. Ü. Hukuk Fak. Öğrencisi

Gelişen işçi hareketleri
Türk-İş mitingi ve sorunlarımız

Haydar Mutlu

Geçtiğimiz pazar günü Ankara'da Türk-Iş bir miting düzenledi. Bu mitingin gelişen işçi hareketlerimiz içinde özel bir yeri var. Eğer biz bu mitingi doğru değerlendiremezsek, doğru bir tavır alamayız. İşçi hareketlerindeki eksikliklerimizi doğru tesbit edemeyiz. Bu yazı hem işçi hareketlerinin bugünkü durumunu, hem de mitingin haberiyle birlikte değerlendirilmesini ele alacaktır.

Genel olarak işçi hareketlerinin durumu

TİP'in oportünist yöneticileri «en çok ezilenler köylülerdir, öyleyse en devrimci de köylülerdir» diyedursun, bütün yurt çapında işçi hareketleri yayılmakta ve gitgide doğru hedeflere yönelmektedir.

En son olarak Demir Döküm fabrikasında, Ereğli Demir Çelikteki mücadele bunu göstermektedir. Bu mücadelelerde işçiler bir yandan sarı sendikacılarla, öte yandan da işbirlikçilerle uğraşmaktadırlar.

Demir Döküm fabrikasında sahte sözleşmelerle işçi haklarını patronlara peşkeş çeken sendikacılar iflâs etmişlerdir. İşçiler demokratik haklarının bir gereği olan sendika seçmek özgürlüğünü aktif bir mücadelenin sonucunda kazanmışlardır. Önlerine çıkan bütün engelleri aşarak bunu başarmışlardır. İşbirlikçilerin, halkımızın milli demokratik hareketlerini bastırmak için topladığı toplum polisleri bu defada bozguna uğramıştır. Hiç bir güç bu mücadelenin zaferini engelliyemeyecektir. İşçiye küfreden iktidarın savcıları bile.

Ereğli Demir Çelik'te binlerce işçi, kendilerinin fabrikadaki birliğine bile tahammül edemiyen işbirlikçilere karşı greve gitmiştir. Bu grevi elbette devrimci bir biçimde sarı sendikacılar yürütemiyeceklerdi. Öyle de oldu. Ama işçilerin bugün şiarları da «BÖLÜNMEYE HAYIR, İŞÇİLERİN BİRLİĞİNE EVET» oldu. Bu şiar sarı sendikacıların bütün saptırmalarına rağmen işçiler arasında birliği sağladı. Mücadele öyle grevin ertelenmesiyle bitmeyecektir. İleride işçiler yine de-

---

Tunceli'de boğazlanan insan haklarıdır

(Beşinci sayfadan devam)

HO'dan Zeki Şahin: «Sıra bana geldiğinde bütün arkadaşlarımız gibi ben de aşağıda bodruma sokuldum. Orada 30-40 polis ve birkaç jandarma bana bir kinle bakıyorlardı. Gözleri dönmüştü bunların. Karanlık yüzlüydüler. Hiç aydınlanmamış yüzleri vardı. Beni tüfek kayışı ile falakaya yatırdılar. Dövdüler. Dövdüler saatlerce. Sanki olayın sorumlusu benmişim, bizmişiz gibi. Kafamı yere yıktılar. Vurdular. Kafamı dişledi bazıları. Sonradan öğrendim ki bıyığım olsa idi onu yolacaklarmış. Bir bayılır gibi oldum. Kaldırtıp yürüttüler. Sırtıma bindiler ve bu ara da tekmelediler. Bir ara ANAYASA diyecek oldum: «Anayasayı dürüp, dürüp ananın bilmem neresine sokarım» diye cevap verdi. «Kanun ha, kanun ha» diyerek olmadık işkenceyi ettiler.

Elif Türkân Çölok :

Beni ve arkadaşım Birgül Topçugülleri başka bir odaya aldılar. Çantalarımızı açtılar. Bize ağıza alınmayacak küfürleri ettiler. Anamıza, babamıza... Orospu, Kırşehir'den böylesi de mi çıkarmış diyerek salyalı ağızlarını açıyorlardı.

Kavgalar sırasında karakolun pencereleri kırılmıştı. Kırık pencerelerden bize erkek arkadaşlara yapılan işkenceyi zorla seyrettiriyorlardı. Bir yandan da jandarmalara bizi seyrettiriyorlardı. Jandarmalara «Bunları size vereceğiz, istediğinizi yapın.» diyorlardı.

Arkadan on-onbeş jandarmayı içeriye aldılar. Elektirikleri söndürdüler. Jandarmalarla birlikte üzerimize çullandılar. Jandarmalar çığlıklarımızı dinlemediler. Bayıltıncaya kadar bu böyle sürecekti. O sırada bir polis «Olmaz böyle şey. Kadına vurulmaz. Erkekliğe yakışmaz» diye haykırdı. Elektirikleri yeniden yaktılar. En ağır hareketleri yaptılar. Sonra da «Size ne yaptık. Jandarmaları beğenmiyor musunuz? Onlar sizi kocalarınızdan iyi tatmin ederler» diyorlardı.

Olaydan sonra Tunceli'de terör yaratıldı. Bir kısım polisler Teksaslı haydutlar gibi adeta çalım satıyorlar. Bütün şahitleri sindirmekteler. Hele birisinin elleri bir kapının arasına sıkıştırılarak kemikelri ezilmiştir. Şahit bulmak bir hayli güçleşmitir. Halk bu teröre karşı susmuştur.

«OLAYLARIN SORUMUSU HALK DÜŞMANI VALİ VE KATİL ZANLISI EMNİYET MÜDÜRÜDÜR»

Tunceli'de bütün halk bunu söylemektedir. Ayrıca olaylarda Mehmet Tan, Veli Gündoğdu, Kenan Aral'ın da rol oynadığı söylenmektedir.

Tutuklananlar

Halk Oyuncularından, Tuncer Necmioğlu, Ayberk Çölok, Yüksel Topçugüller ve Yönetim Kurulu Üyesi Avukat Erdoğan, Hasan Ali, Kemal Burkay, TİP İl Başkanı Ali Gültekin Arslan ve Aşık Nesimi Çimen tutuklanmışlardır.

Tutuklular hakkında halkı isyana teşvik, silâhlı direnme gibi sebeblerle dava açılamamıştır.

Halk oyuncuları Bağımsız Türkiye adliyesine güvencelerini bildirmekte ve arkadaşlarının salınacağına inanmaktadırlar.

Tunceli'de çıkan olaylar üzerine Salı günü Ankara'da Tunceli Kültür Derneğinden 10 kişilik bir heyet İçişleri Bakanlığının önüne siyah bir çelenk bırakmıştır. Dernek adına Mehmet Erdoğan, Tunceli Valisini ve Emniyet Müdürünü ağır bir dille suçlamıştır.

İçişleri Bakanlığına bırakılan çelenk yüzünden Mehmet Erdoğan, Ali Kaya, Kazım Dağdeviren toplantı ve gösteri yürüyüşleri kanununa muhalefetten mahkemeye verilmişlerdir.

İstanbulda ise DEVRİMCİ DOĞU KÜLTÜR OCAĞI BAŞKANI Necmettin Büyükkaya bir basın toplantısı yaparak «Ankara ve diğer illerde defalarca sahneye konan Pir Sultan Abdal oyunun Tunceli'de yasaklanması kanunların doğuda farklı uygulanmasını gösterir» demiştir.

Bu davranışıyla vali «kültür düşmanı» ilân edilmiştir. Büyükkaya, Türkiye halkının bu olaya tepki göstermesini isteyerek, «aksi takdirde doğulu öğrenciler olarak biz üniversitelerimizi bırakarak mağaralardaki kardeşlerimizin yanına koşacağız» demiştir.

Türkiye Tiyatrocular Sendikası da olayları şiddetle kınamıştır. Vali ve emniyet müdürü hakkında kovuşturma açılmasını istemiştir. Yayınlanan bildiride Anayasanın «Herkes bilim ve sanatı serbestçe öğrenme ve öğretme, açıklama, yayma ve bu alanlarda her türlü araştırma hakkına sahiptir» ilkesine valinin karşı çıktığını ve amacının bilim ve sanatın halkın ayağına gelmesini engellenmek olduğunu bildirmiştir.

Tİ-SEN, «Elâzığ ve Tunceli valilerini Tiyatro ve halk düşmanı ilân eder, bunları ve bundan sonra ayni şekilde davranacak olan yetkilileri hiçbir tiyatronun kapısından içeri sokmayacağımızı kamuoyuna duyururuz» demiştir .

TİP Genel Merkezi bir bildiri ile olayı kınamıştır. Öte yandan CHP genel merkezi de olayı yerinde incelemek üzere Tunceli'ye Ali Ihsan Göğüş ile Salih Tanyeli'ni göndermiştir.

Yine Ankarada Fikir Kulüpleri Genel Sekreteri Ruhi Koç Avukat Kemal Burkay'a ve Tuncer Necmioğlu'na dayanışma telgrafları göndermiştir.

Olayın geniş yankılar uyandırması üzerine, Tunceli Emniyet Müdürü Ankara'ya Bakanlık emrine alınmış, vali hakkında da müfettişler soruşturmaya başlamışlardır.

Doğu Kültür Ocakları, Cumartesi günü Ankarada Tunceli ve Elâzığ olaylarını protesto eden bir miting düzenlemişlerdir. Bütün yurtta protestolar yükselmektedir.

Bugün bütün devrimciler Halk Oyuncularına ve Tunceli halkına yapılan zulme ve haksızlığa karşı çıkmalıdırlar.

Pir Sultan Abdal Anadolunun yiğit halkının bir önderidir. Bugün hâlâ Pir Sultan'a yapılan saldırı onun haksızlığa ve zulme karşı çıkması yüzündendir. Bütün Tunceli halkının oyunu görmek istemesine ve aylarca yurdun dört bir yanında oynanmasına rağmen halkın en basit demokratik haklarını çiğniyen ve kan dökülmesini emreden bu yöneticiler kimin emrindedirler? Kimdir bu valı? Kimdir bu emniyet müdürü?

Doğudaki yoksul halkın uyanmasını engellemek isteyen yöneticiler halkımızın düşmanı Amerikan emperyalistlerinin ve işbirlikçilerin, derebeyi kalıntısı toprak ağalarının emrindedirler.

Anayasada «HERKES BİLİM VE SANATI SERBESTÇE YAPABİLİR» denmektedir. Anayasa ve halk düşmanlarına karşı bütün devrimciler mücadele etmelidirler. Mu mücadele halkımızın bağımsızlık ve demokrasi mücadelesidir.

Türk-İş mitinginden bir görünüş.

mokratik hakları uğruna mücadeleyi sürdüreceklerdir.

Bütün bu örnekler göstermektedir ki, işçi sınıfımız uyuyan bir kitle değildir. Genel olarak ekonomik mücadelesinin yanısıra, siyasi mücadeleye geçmektedir. Elbette ekonomik mücadelesini yürütebilmek için sendikalarında da mücadele edecektir. Sendika mücadeleleri, devrimciler bağ kurdukça işçileri çoğu kez, siyasi mücadeleye de itmektedir. Yeter ki işçilere öncülük edilsin, mücadeleleri doğru hedeflere yöneltilsin.

Son olarak işçi sınıfımız bugün değilse bile ergeç, milli demokratik mücadelenin öncülüğünü ele alacak bilinç ve örgütlenme seviyesine ulaşacaktır.

Ankara'da Tandoğan "Büyük işçi mitingi"

Geçen pazar Ankara'da büyük bir işçi kitlesi miting yaptı. Mitingi Türk-İş düzenledi. Bütün Anadoludan işçiler akın akın başkentte toplandılar. Hemen belirtelim ki, milyonlarca liraya malolan bu miting ne sayıca beklenen seviyeye ulaştı, ne de belli bir amaca yöneldi. Tam bir keşmekeş içinde, somut bir mücadele biçimi tesbit edemeden yapılan bu mitinge hiç şaşmamamız gerekmektedir.

Sendikacılar işçileri şehrin dışındaki semtlerde, ya da daha az sayıda iseler binalarında âdeta hapsettiler. Böylece işçileri toplumdan tecrit etmeye çalıştılar. Bunda kısmen başarıya ulaştılar. Miting öncesi bu tedbirlerin arkasında işçilere belli öğütler verildi. İşçilere bildiri ve gazete almamaları tenbihleniyordu. Böylece onbeş bin kadar işçi çeşitli yerlerden Tandoğan alanına getirildiler. Bu arada gözden kaçmayan bir şey de, sivil polislerin çok sayıda işçi gibi mitinge katılmaları oldu.

Miting alanında da işçileri tecrit devam etti. İşçiler sendikacılar tarafından miting alanında kuşatıldılar. Öyle ki, halktan kimsenin miting alanına girmesi imkânsızdı. Kollarına özel işaret takılmış polisler ve sendikacılar ve çömezleri hep birlikte bunu sağladılar .Besbelli ki miting polis -sendikacı işbirliğini ifade ediyordu.

Etrafta toplum polisleri rahat rahat dolaşıyorlardı. Hatta emniyet müdürü mitinge bir çelenk göndererek «polis-sendikacı» işbirliğini çok güzel ifade etti.

Bütün bunlara rağmen, devrimci gençler miting öncesi işçilerin toplu bulunduğu yerlere gittiler. Orada sendikacıların engellerine rağmen İŞÇİ-KÖYLÜ Gazetesini sattılar. Yer yer çatışmalar oldu. Gençler gazeteleriyle birlikte karakollara götürüldüler. Polis, kanuni bir gazeteyi her ne pahasına olursa olsun sat tırmamak istiyordu. Yirmi genç karakolda birkaç saat bekletildiler.

Dövizler ve sloganlar

Mitinge katılan işçiler ellerinde yüzlerce pankart taşıyorlardı. Pankartlar çoğu sudan sözlerle doluydu. Ama Anadoludan gelen işçilerinki devrimci sloganlarla donatılmıştı. Ereğlili işçilerin ellerinde TAM BAĞIMSIZ GERÇEKTEN DEMOKRATİK TÜRKİYE sloganı yükseliyordu. Diğer pankartların bazılarında da şunlar okunuyordu.

— SINIFLARARASI DENGE İSTİYORUZ

— YERALTI SERVETLERİ DEVLETİNDİR

— HANİ TOPRAK REFORMU - HANİ TARIM REFORMU

— GÜCÜMÜZÜ ANAYASADAN ALIYORUZ

— ASGARİ ÜCRETLER UYGULANMALIDIR.

Bunların dışında Türk-İş'e övgüler hükümete yağcılıklar demokrasi yutturmacaları, patron-işçi birliği vs. saptırıcı sloganlar yer alıyordu.

Mitingi dışarıdan izleyenler ve işçiler nutukçuların ne dediğini pek anlıyamadılar. Söylenmek istenenler evelenip geveleniyordu. Kimi konuşmacı «sabrımızı taşırmıyaın derken, kimi barış içinde, demokratik olarak... vs. saçmaladılar. İşçiler ve halk sanki seçim nutukları dinlemeey geldik diyordu. Daha mi ting bitmeden işçiler dağılmaya başladılar.

Konuşmalarda mitingin amacı bile gizleniyordu. Asgari ücretlerin uygulanması için mi, yoksa Türk-İş'in gücünün isbatı için mi miting yapılmıştı anlaşılamadı. Hatta Demirsoy, «tesbit edilen asgari ücretlerin uygulanmaması halinde sertleşeceğiz ve hırçınlaşacağız. Çelik çomak oynamıyoruz. İnsanı asgari ölçüde dahi yaşatmayı reddeden zihniyeti iflâs-ettireceğiz» diyerek etrafa inciler saçıyordu.

Devrimci gençler miting sonrası meydanın bütün çıkış yerlerine yerleştiler ellerinde İşçi-Köylü gazeteleri, gerçek devrimci sloganları haykırarak satışa başladılar. İşçiler gazeteye ilgi gösterirlerken, sendikacılar kızarak geçiyorlardı.

Gençler,

— Devrimci işçilerin gazetesi

— Demir Dökümün yiğit işçileri Vehbi Koçu dize getirdi.

— Demokrasi ve bağımsızlık için

— Bütün yurseverlerin gazetesi

diyerek binlerce gazete sattılar. Bu, sendikacıların birinci kaybı oldu. Zira dağıttıkları bildiriler yerlerde gezerken, gazeteler ceplerde dönüyorlardı işçiler evlerine.

Mitingin değerlendirilmesi ve çıkaracağımız sonuç

Amacı ne olursa olsun, bu miting olumlu bir gelişmenin belirtisidir. Bu mitingi elbette biz bir devrimci işçi hareketi olarak göremeyiz. Esasen görevi işçi sınıfının siyasi bilince ulaşmasını engellemek için olan Amerikan tipi sendikalardan bunu beklemek ham hayaldir. Bu mitingte ve her zaman, sarı sendikacıların ilkesi işçi sınıfını «partiler üstü sendikacılık» yutturmacasıyla oyalamaktır. Ama bu miting bize şunu göstermiştir ki, gelişen işçi hareketleri belli bir olgunluğa erişmektedir. Artık sarı sendikacıların oyalamaları çok sürmeyecektir. Artan hayat pahalılığı karşısında işçiler durmadan verdikleri ekonomik mücadeleler içerisinde, gelişen devrimci hareketin etkisiyle bilinçlenmektedirler.

Amerikan tipi sendikacılar, bu mitingi kendileri istedikleri için değil, artan baskılar karşısında yapmaya zorlanmışlardır. Bu baskı işçilerin baskısıdır. Bu bakımdan biz bu mitingle açıklığa kavuşmuş olan tepkiyi olumlu görmekteyiz.

Ancak bu mitinge zorlanan sendikacıların işleri bitmiştir. Onlar, mitingte olduğu gibi, yine işçileri ve hareketlerini saptırmaya devam edeceklerdir. Mitingte attıkları şiarlar bu görüşü doğrular, işçi andı diye içirdikleri nesnenin yakında suratlarına bir balgam gibi tükürüldüğünü göreceklerdir. Mil yonlar pahasına yapılan bu mitingteki palavra nutuklarla işçiler daha çok oyalânamıyacaktır.

Son olarak, bu mitingte işçiler birlikte olmak gibi bir deneyden geçmişlerdir. Bu, topluca hareket etme fikrini geliştirecektir. İşçilerin bağımsız bir güç olduğu fikrini getirecektir. Bu da, işçilerin mücadele gücünü artıracak, azmini geliştirecektir. Ve ne kadar engel olunmaya çalışılırsa çalışılsın, devrimciler işçilerle somut bağlar kuracaklardır.

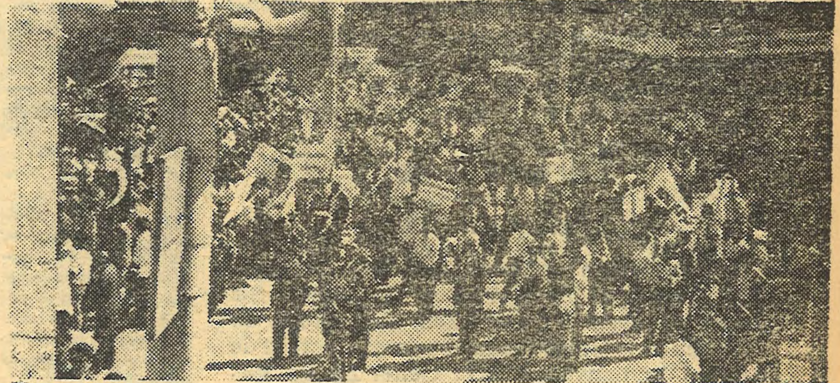
Bu miting olayı ve mili demokratik mücadelemizin pratiği bize şunu göstermiştir: DEVRİMCİ SENDİKALAR OLMADAN MİLLİ DEMOKRATİK MÜCADELE YÜRÜTÜLÜP BAŞARIYA ULAŞTIRILAMAZ. Bu gerçek bütün devrimcilerin kafasına dank etmelidir. İşçilerle bütün dayanışmaları engellemeye çalışanlar, işbirlikçilerden önce, bu Amerikan tipi sendikacılardır. İşçilerin sınıf bilincine ulaşmalarını, demokratik mücadelesini reddeden sarı sendikacılıkla mutlaka mücadele etmeliyiz. Eğer biz bu mücadeleyi küçümsersek daha çok oyalanırız. Mutlaka devrimci sendikacılığı, getirmeliyiz. Bu, her halde adının başına devrimci sıfatını koymakla olacak bir iş değildir.

Halkımızın milli demokratik devriminin başarıya ulaşabilmesi,

Milli demokratik devrimin kesin şartı işçi sınıfının öncülüğünün sağlanabilmesi için:

Olanca gücümüzle Amerikan tipi sendikacılıkla mücadele edelim

Devrimci işçi sendikalarını oluşturalım!

Sovyetler'in Nazileri önlerine katıp Berlin'e kadar sürmelerinin Romanya'nın zaferinde de tabiî bir miktar payı var, lâkin zafer gene Romanyalıların nasıl ki, Türk ulusal kurtuluş savaşı Türk halkının, Türk komutanlarının bir zaferidir; her ne kadar bu zaferde Sovyetler'in yardımı olmuşsa da...

Bugünkü

II

Burjuvaziden sosyalizme

1848 Devrimi hernekadar bastırıldıysa da, Romen hayatı üstünde uzun-vâdeli etkileri olmuştu. Feodal bünyeyi temelinden sarsmış, toplumsal yapıda köklü dönüşümlere zemin hazırlamıştı. O kadar ki, devrim bittikten bir on yıl sonra burjuvazinin daha da güçlenmesi sonucu Eflâk ve Buğdan birleşti.

Kırım Savaşını sona erdiren Paris Antlaşması (1856) bu iki beldeyi Osmanlı egemenliği altında bıraktıysa da, 1857'de seçimle iş başına gelen Eflâk ve Buğdan Meclisleri bu toprakların birleşmesi yararına oy kullandı. **Alexandru Loan Cuza** 1859'da birleşmiş toprakların yöneticiliğine getirildi. Bu birleşme Romen halkının hayatında önemli bir olaydır. Tek hükûmet 1862'de kuruldu. İki meclis birleştirildi, yönetim birbirine bağlandı, Bükreş Romanya'nın başkenti oldu.

Bu birleşme bağımsızlığa giden yolu daha açtığı gibi, daha bütünleşmiş bir pazarı güçlendirdiği için kapitalizmin daha hızla gelişmesini kolaylaştırdı. Birliğin başında bulunan Cuza, başta 1864 toprak reformu olmak üzere, kapitalist toplum yararına türlü reformlara öncülük etti. Prens Cuza'nın yönetiminde uygulanan burjuva demokratik reformları egemen üretim biçimi olan kapitalizme yararlı olmaktaydı. Ancak, Romanya'daki burjuva devriminin toprak ağalarının bir bölüntüsünün işbirliğiyle gerçekleşmekte oluşu, toprak ağalarına da ödül vermeği gerekli kılıyordu. Cuza'nın bazı reformları toprak ağalarını ürküttü. Onlar da burjuvazinin türlü nedenlerle tatmin olmamış temsilcileriyle birleşerek Cuza'yı 1866 da yönetimden uzaklaştırdılar. Yerine **Hohenzollern - Sigmaringen** ailesinden Karol adlı bir Almanı bulup getirdiler. Halkın dilini bile bilmeyen bu yabancı kan soyluluğu olan bir maceraperestti. Rimanya'nın zenginliklerine tepeden inme konarak memlekete zararı dokundu.

Başta kim olursa olsun, Romanya 1877'de bağımsızlığını kazandı. Bağımsızlık devletin bütünleşmesi, maddî zenginliklerinin daha kolay kullanılması için olanaklar hazırladı. Yalnız, endüstrileşmenin başlamasıyla yabancı tröstler körpe işletmelere el atmakta gecikmedi. Feodal Osmanlı toplumunun egemenliğinden kurtulan Romanya bu kez Batı kapitalizminin gölgesinde kaldı. Yabancılar yatırımları kanalıyla bağımsızlığını yeni kazanmış olan bu devletin iç işlerine karışıyorlardı.

Burjuvazi ve proletarya çıkışı

1881'de Romen burjuvazisinin siyasî örgütü olan Romanya Ulusal Partisi kuruldu. Bir yanda burjuvazi örgütlenirken, öte yandan da işçi sınıfı kıpırdanmağa başlamıştı. 1872'de kurulan Romanya İşçileri Genel Birliği **Romanya** İşçisi başlıklı kendi gazetesini çıkarmağa başladı. 1893'de de Romanya İşçileri Sosyal Demokrat Partisi kurulmuştu. Endüstri işçileri örgütlenirken, tarım sorununun bir türlü örgütlenmemesi ve feodal kalıntıların ortadan kalkmaması gibi nedenler yüzünden Romen köylüsü 1545 de ve 1907'de iki kez çok ciddî olarak başkaldırmıştı. Bunlardan ikincisi Romen tarihinin en şiddetli köylü ayaklanmasıdır. Bu ayaklanma sırasında binlerce köylü öldürülmüştü.

Hatırlanacağı gibi, Romanya Birinci Emperyalist Dünya savaşının (1914-1918) başında tarafsız kalmıştı. Romanya Sosyal Demokrat Partisi İkinci Enternasyonalde bu savaşı suçlayan örgütlerdendi. Savaşa karşı **Zimmerwald Konferansını** hazırlayan gruplardan biride oydu. Romanya'yı her iki tarafın emperyalist saldırısına karşı korumak isteyen sosyalistler tarafsız bir dış politika öneriyorlardı.

Romanya tarafsızlığa ancak iki yıl dayanabildi; 1916'da savaşa katıldı. Savaştan sonra Romanya'da sola doğru eğilim daha güçlendi. 1921 tarım reformu toprak ağalarının ekonomik etkisini azaltır ve Tutucu Parti siyaset alanından ayrılırken, Komünist Partisi de 1924'de kapatıldı. Öte yandan, 1929 — 1933 ekonomik krizi endüstri üretimini % 60'a yakın bir oranda azaltmış olup, işçi ücretleri yarı yarıya inmiş, işsizlik ciddi boyutlara varmıştı. Çalışabilecek durumda olanların % 35'i işsiz olduktan başka, milyonlarca küçük ve orta üretici yıkılmış gitmişti.

Bu krizli dönemde faşizm de güçlenmekteydi. **Demir Muhafızlar,** diye anılan bir sağcı örgüt hükûmet başkanı I. G. Duca'yı öldürdükten başka, Romanya'nın üç büyük tekelci şirketi olan **Reşitsaz, Mika** ve **Malaksa** bütün silâh endüstrisini ele geçirmiş olup, endüstrinin öteki kollarına da el atmışlardı. Malî alanda Ulusal Banka ekonominin kilit mevkilerini tutmuştu. Bu yerli tekellerden başka yabancı tröstler endüstri sermayesinin % 38'ine egemen olmakla ülkenin durumunu daha bağımlı bir çıkmaza sürüklüyorlardı. 1934—1937 yıllarında faşizmin kara bulutları kalınlaştıkça kalınlaştı.

Kapıyı çalan faşizme karşı daha iyi savaşabilmek için **Antifaşist Halk Cephesi** kuruldu. 1935 Martında toplumun askerîleştiril-

Daha geçen yüzyılda Romen basınında Marxizmi inceleyen yazılar çıkıyordu. İşte, Familia'nın 19-31 Aralık 1871 tarihli nüshasının birinci sayfasında Marx'in resmi ve hakkındaki yazı (solda). 21 Ağustos 1944'de faşizme karşı halk ayaklanması (altta).

Romanya

Doç. Dr. Türkkaya Ataöv

mesi ve ücretlerin azaltılmasına karşı Buhuşi Mensucat işçileri yaygın bir grev yaptılar. Faşizme karşı duranlar 1936 seçimlerinde bazı bölgelerde başarılar da elde ettiler. Bu sırada İspanya İç Savaşına 500 kadar Romen katılarak Franco'ya kadar savaştı. Romanya nın içinde de Nicolae Titulescu, N. Iorga, G Iunian, V. Madgearu ve G. Filipescu gibi kimseler Nazi Almanyasının saldırgan politikasına açıkca cephe aldılar. Fakat 1938 Munich Andlaşmasının Almanya'ya Balkanlara sarkma olaşılığı tanımasıyla, Romanya'daki gerici siyasal çevreler bu ülkenin ulusal çıkarlarını feda eden yollara saptılar. Hele 1939 ve 1940 ekonomik andlaşmaları Romanya nın siyasal ve ekonomik hayatını Alman deneti altına soktu. Bu yabancı nüfuza burjuvazi ve malî çevrelerin bazı önemli grupları da karşı koymak istiyorlardı. Fakat solcularla birleşmeyi reddetmeleri sonunda hepsi faşizmin kölesi oldu. Faşizm dönemi atlatıldıktan sonra da kazanan gene sol oldu.

Batı cephesinde önce Fransız yenilgisi, sonra da İngiliz pasifizmi karşısında Romanya'daki Alman taraftarı gruplar güçlendi. 4 Temmuzda başa geçen **I. Gigurtu** hükûmeti Nazi taraftarıydı; yeni kabinede birkaç Demir Muhafız da vardı. Nazi Almanyası ve faşist İtalya 1940'da Romanya toprağı olan Kuzey Erdeli alıp Horthi Macaristana verdiler. Bu en güç anlarında Romanya bütün Batılı devletlerce terkedilmişti.

Romanya'daki egemen sınıf, iktidarını bu kez **askeri faşist diktatorya** ile yürütmeyi uygun bulduğundan, kral değiştirildikten başka hükûmet General **Ion Antonesku'ya** teslim edildi (1940). Artık, ülke Nazi Almanyasının çıkarlarına adamakıllı bağlanmıştı. Alman kuvvetleri 1941'de Romen topraklarına girdiler. Askerî faşist diktatorya ve Almanya ile savaş ittifakı modern Romen tarihinin en karanlık sayfalarındandır. Savaş boyunca, ülkenin bütün ekonomisi mahvoldu, bütün kaynakları sömürüldü. Zaten, savaşın niteliği Romanya'nın ulusal çıkarlarıyla uyuşmuyordu. Uzun çarpışma yılları fukaralığı arttırdı. Anti-Nazi ve anti-Antonesku duyguları kamçıladı.

1943'de faaliyete geçen **Anti-Nazi Yurtsever Cephe** yabancılara hizmet eden silâh üreme merkezlerini sabotaja başladı. Yollar dinamitleniyor, köylüler yabancılara hizmeti reddediyor, aydınlar protestolar düzenliyor, orduda anti-Nazi bir duygu gelişiyordu.

Anti - Faşist başkaldırma

1944 yazısında meydana gelen Askerî Komite silâhlı başkaldırmayı tasarladı. 23 Ağustos 1944'de anti-Nazi güçler yurt çapında bir isyana giriştiler. İşbirlikçi Antonesku hükûmeti sarayda tutuklandı. Romanya silâhlı kuvvetleri Almanya'ya cephe aldı. 540.000 Romen askerî anti-faşist silâhlı çatışmaya katıldı. 23 Ağustos 1944 tarihli başkaldırma Romen tarihinde yepyeni bir sayfa açmıştı. Ocak 1945'e kadar işçi sendikaları birleştirildi, garçek bir toprak reformu yapıldı. **Sanatesku** ve **Rodesku** gibi generallerin doluştuğu gerici hükûmetler işbaşından uzaklaştırıldı. 6 Mart 1945'de geniş bir demokratik tabana dayanan **Dr. Petru Groza** hükûmeti kuruldu. Bugün, Bükreş'teki Tarih ve Devrim Müzesi nin şeref salonundaki beş heykel büstten biri onunkidir.

Böylece Romanya'daki hükûmet değişikliğini Romenlerin kendileri başarmışlardı. Bu değişiklik Sovyet temsilcisi Vişinski'nin 1945 de Romen Kralı ile konuşmasına bağlanamaz. Faşizme karşı başkaldırma bir yıl önce başlamış olup, daha da önce tasarlanmıştı. Bu karara, o zaman Romen Karalı da katılmıştı. Zafer kazanılmış sayıldıktan sonra yer alan bu Vişinski - Karol konuşmasında Romanya'nın geleceği çizilmedi, çizilemezdi. Romanya'nın bundan sonraki, tarihini ayaklanmaya katılanlar kan akıtarak çizdiler; gercek iktidar onlardaydı. Ama Sovyetler'in Nazileri önlerine katıp Berlin'e kadar sürmelerinin Romanya'nın bu zaferinde de tabiî bir miktar payı var, lâkin zafer ge ne Romanyalıların. Nasıl ki, Türk Ulusal Kurtuluş Savaşı Türk halkının ve Türk komutanlarının bir zaferidir, her ne kadar bu zaferde Sovyetler'in yardımı olmuşsa da...

1945'de Romen ekonomisi çok kötü bir durumdaydı. Bazı endüstri dallarında üretim yarıya inmişti. Demir yollarının taşıma yeteneği eskisine göre % 30'du.

19 Kasım 1946 seçimleri sırasnda savaş yıllarında iyi bir sınav vermiş olan Romen Komünist Partisi oyların % 76.6'sını aldı. İlk meclis bir seri kapitalist olmayan tedbirler aldı: Ulusal b a n k a millileştirildi, kapitalist işyerinin f a a l i y e t i n i denetleyen endüstri kurulları meydana getirildi; devlet üretim ve dağıtımı denetlemeğe başladı. Bu adımlardan sonra burjuvazinin hükûmetteki tek temsilcisi olan Ulusal Liberal Parti iktidardan çekildi, krallığa son verilip Halk Cumhuriyeti ilân olundu. 1848 Devriminin yüzüncü yıldönümünde ana endüstriler, madenler, bankacılık, sigortalar ve ulaştırma devletleştirildi ve ekonominin sosyalist sektörü güçlendirildi. 1949 ve 1950 yıllık plânlar, 1951—1955 ve 1956—1960 beş yıllık plânlar, 1951—1960 10 yıllık elektriklendirme plânı ve 1960 — 1965 altı yıllık plânlarla sosyalizmin maddî teknik zemini genişletildi. 1962 de tarımın kooperatifleşmesi tamamlandı. Romanya zayıf endüstrili geri bir tarım ülkesiyken, ileri bir endüstri ülkesi oldu. 21 Ağustos 1965'de de yeni bir Anayasa ile Romanya Sosyalist Cumhuriyeti olarak ilân edildi.

Eflâk ve Buğdan'ı 1859'da birleştiren Prans Cuza ilerici burjuva kararlarından ötürü toprak ağalarınca yöneticilikten çıkarılmış, yerine bir Alman hanedanı getirilmişti.

NATO halkımızın düşmanıdır!

4 Nisan 1949'da imzalanıp, imzalayan devletlerin üçte ikisinin onay belgelerini 24 Ağustos 1949'da Washington'daki kasaya teslim etmeleriyle, bu tarihte yürürlüğe giren NATO, kuruluşunun yirminci yılını tamamlamaktadır.

NATO Andlaşmasının 13'üncü maddesi şöyle diyor: «Andlaşma yirmi yıl yürürlükte kaldıktan sonra, taraflardan herbiri Amerika Birleşik Devletleri Hükümetine feshi ihbar ettikten bir yıl sonra, kendisine taallûkı itibariyle andlaşmaya son verilebilecektir...»

Bir yıl kadar önce, 308 üniversite öğretim üyemiz NATO'nun yurt savunmamıza faydalı olmadığı kuşkusundan hareketle, bu konunun komuoyunda her yönüyle tartışılmasını istemişti. Üniversite öğretim üyeleri nin bu yurtseverce hareketinden bir yıl sonra, NATO'nun yirminci yılını doldurduğu şu günlerde, övgü niteliğindeki birkaç yazının dışında, NATO konusunda kamuoyumuzun tam bir sessizlik içinde bulunduğunu görmekteyiz.

NATO emperyalizmin saldırgan askerî örgütüdür. Büyük dünya tekellerinin yayılma siyasetinin saldırgan bekçisi ve aletidir. İkinci Dünya Savaşından sonra emperyalist dünya sisteminin sömürü alanları daha da daralmıştır. Elde kalan sömürü alanlarının korunması, kaybedilmiş olanların geri kazanılması ihtiyaçlarının doğurduğu emperyalist güçleri birleştirerek örgütleme tedbirlerinin askerî alandaki tezahürü NATO'dur. Dünya emperyalist sistemi içindeki ikinci derecede emperyalist ülkeler, en büyük emperyalist ülke olan ABD'nin önderliğinde güçlerini birleştirme gereğini duymuşlardır. Bu kaynaşık askerî gücün hedefi, dünya tekellerinin sömürü alanlarını korumak ve bunlara yenilerini katmak olmuştur. Bu niteliğiyle NATO, insanlık tarihinin devirden devire daha gür ve verimli bir şekilde akan seli önüne gerilmiş olan, er geç yıkılmaya mahkûm bir engel, yeryüzünün tekeller şeklindeki soyguncu çetelerinin er geç çökertilecek olan kalesidir

İkinci Dünya Savaşı yıllarından itibaren Türkiye'nin kaderini ele geçiren ve Mustafa Kemal'in «tam bağımsızlık» ilkesini rafa kaldıran işbirlikçi sermayedarlar ve feodal mütegallibenin dünya tekelleriyle birlikte kurdukları iç sömürü düzenini yeterli güvenceye sahip görmemeleri nedeniyle ısrarla istemeleri üzerine Türkiye NATO'ya girmiştir Pençesini geçirdiği Türkiye'de NATO, bir yandan dünya tekelleri ile yerli işbirlikçilerinin içerdeki sömürülerini korumakta, bu niteliğiyle içeriye dönük ve Türkiye halkının devrimci hareketine karşı bulunmakta, öte yandan Türkiye'nin dünya güçler dengesinde önemli bir ağırlığı olan siyasî, iktisadî, askerî, stratejik varlığını dünya emperyalist sisteminin saldırgan yayılma siyasetine âlet etmektedir.

NATO, Türkiye halkının düşmanı olduğu kadar, dünya emperyalist sisteminin sömürü alanlarını daha da daraltacak olan bütün dünya halklarının millî kurtuluş mücadelelerinin de düşmanıdır. NATO, insanlığı ileri aşamalara ulaştıracak olan bütün ilerici hareketlerin karşısındaki başlıca engel, yıkılması gerekli başlıca güçtür. Başka askerî ve siyasî ittifaklarla bütün güçlerini siyasî ve askerî planda örgütlemiş ve bütünlemiş olan dünya emperyalizminin stratejik planda en önemli örgütü, dolayısıyla yeni sömürgeciliğin sultası altındaki dünya halklarının millî kurtuluş mücadelelerinin, sosyalist dünya sisteminin ve barışın baş düşmanıdır.

NATO, Amerikan halkının da baş düşmanıdır. Başta ABD olmak üzere, bütün emperyalist ülkelerin, devrimci proletaryaları önde gelmek üzere, bütün demokratik güçlerinin önündeki en güçlü engel NATO'dur. NATO, dünya emperyalist sisteminin ayakta kalmasına en büyük katkıda bulunarak, emperyalist ülkelerdeki devrimci gelişmeleri de engellemektedir. Proletaryanın devrimci hareketinin tekelci devlet kapitalizmine karşı açık bir tehdit halini aldığı İtalya'da, İtalyan emekçilerinin aydınlık yarınları kurmak üzere toplumun kaderine proletaryanın hakim olması ihtimalleri karşısında, NATO'nun kaynaşık askerî gücünün parçası olan İtalya ordusunun, Yunanistan'da olduğu gibi, önceden hazırlanmış NATO planları çerçevesinde iktidara el koymaları ve İtalya'da tekrardan tekellerin kaba güce dayanan iktidarı olan faşizmi kurmaları ihtimalinden açıkça söz edilebilmiştir

Türkiye'de emperyalizm ve işbirlikçileri nin en güçlü oldukları İkinci Dünya Savaşı sonrasındaki en karanlık dönemde, Amerika ya yaranma ve tavizciliğin alıp yürüdüğü, Amerika'nın açıkça eleştirilmediği zamanda Türkiye'deki sosyalistler ve diğer yurtseverler ellerindeki sınırlı imkânlarla en büyük tehdit ve tehlikelere göğüs gererek halkımızı NATO'ya, emperyailzme, Amerika'nın Türkiye'deki yuvalanma siyasetine karşı uyarmak için var güçleriyle mücadele etmişlerdir. Yurtsever Türkiye devrimcilerinin bir kısmı, bu eylemlerinden dolayı, on yıldan fazla süren karanlık baskı döneminin çoğunu hapislerde ve sürgünlerde geçirmişlerdir.

1960'dan sonraki yıllar, Türkiye'de anti-emperyalist hareketin çığ gibi büyüdüğü, «tam bağımsızlık» fikrinin en uyanık unsurlardan başlayarak hızla halk yığınlarına yayıldığı bir dönemdir. Bu dönemde Türkiye'nin devrimci birikimini içinde toplayan TİP, yoğun bir anti-emperyalist kampanya yürüterek, Türkiye'yi yarı bağımlı bir ülke duru muna düşüren vesayet ilişkilerinin birer birer somut olarak konmasında ve NATO'nun gerçek yüzünün halkımız tarafından tanınmasında geniş ölçüde etkili olmuştur. Bu kampanyaya paralel olarak ,asker-sivil aydın zümre saflarında da anti-emperyalist ve NATO'ya karşı bilincin geliştiği görülmüş, Türkiye halkının uyandırılmasına bu safların bazı mensuplarının da aktif olarak katıldıkları görülmüştür. Bu gelişmeler CHP yönetimini NATO ve Amerika ile ilişkilerimizi gözden geçirmek ve bu ilişkilerde bazı değişiklikleri önermek zorunda bırakmıştır.

Son bir iki yıl içinde NATO ve Amerikaya karşı yürütülen devrimci hareketin daha da güçlenerek aktif biçimler aldığı görülmüştür. Devrimci gençliğin «Tam bağımsız gerçekten Demokratik Türkiye» ilkesi etrafında güçlerini bir araya getirmesinden sonra NATO ve Amerikan emperyalizminin Türkiye'deki talihi olumsuz yönde gelişmeler kaydetmiştir. ABD, Türkiye'ye lâyık gördüğü gizli servis ajanı olan bir Büyükelçisini kısa zamanda geri çekmek, Altıncı Filo ziyaretlerini ertelemek, halkımızın mücadelesi karşısında Türkiye'deki ilişkilerini eşitlik esasına göre düzenliyeceği izlemini vererek bir oyalama siyasetini gerçekleştirebilmek için İklili Anlaşmaları gözden geçirme politikasını sahneye koymak, Türkiye'de barış gönüllülerinin ve önemsiz ölçüde de olsa askerî birliklerinin sayısını azaltmak zorunda kalmıştır.

Ancak, NATO'nun yirminci yılını tamamladığı şu günlerde, NATO konusunda Türkiye'ye, ne yazık ki, tam bir sessizlik hakim görünmektedir. Fransa devlet başkanı bulunduğu devrede De Gaulle gibi bir emperyalist devlet yöneticisinin «Fransa'nın bağımsızlığıyla bağdaşmadığı» gerekçesiyle fiilen NATO'dan ayrıldığı unutulmuş gibidir. **London Times** gibi tutucu İngiliz gazetelerinin Türkiye için çıkardıkları özel sayılarda «NATO Türkiye'yi Savunmuyor» başlıklı yazılarda Türkiye aydınlarının bir zamanlar heyecanla haykırdıkları fikirlere yer vermesinin hiç bir etkisi görülmemektedir. Bir zamanlar en hararetle anti-emperyalist ve NATO'ya karşı kampanyanın yürütücüsü olan TİP'in yönetici klikinin sert esen rüzgârlar karşısında artık emperyalizme boyun eğmiş olduğu, seçim hesapları içinde, emperyalizme karşı mücadeleyi çoktan beri terkettiği yetmezmiş gibi, NATO'nun yirminci yılını doldurması olayını sessizlikle geçiştirdiği gözden kaçmamaktadır.

Anti-emperyalist bilincin hızla yaygınlaşması ve ABD'nin içerdeki politikasını yürüten AP iktidarının bu gelişmeyi önlemekte yaya kalması ve hatta bir ölçüde sallanmaya başlaması karşısında, ABD'nin Türkiye'de çeşitli kapıları çaldığı, bir kısım eşikleri aşındırdığı ve karşılıklı taviz esasına dayanan yeni dostluklar aradığı gözden kaçmamaktadır. ABD'nin bu yeni teşebbüslerinin vermiş olduğu en önemli sonuç, Türkiye'deki NATO'ya karşı uyandırma ve bilinçlendirme eyleminin gevşemesi, duraklamasıdır.

Aydınlık ve Türk Solu, iki önemli noktaya dikkatleri çekmeyi tarihi bir görev bilmektedir. Önce, dünyanın bir kısmına egemen en büyük gerici güç olan ABD ile karşılıklı ilişkiler ve NATO konusunda tavize dayanan her uzlaşma, gerçekte bu uzlaşmaya katılan en ileri güçleri eylemsizleştirme ve giderek tasfiye sonucunu verecektir. Bu gibi uzlaşmaları sağlarken ABD emperyalizminin gerçek amacı bundan başka bir şey değildir. İkincisi. Türkiye'de emperyalizmin uzlaşmaz düşmanı olan proleter sosyalistleri bugün ulaştıkları

NATO, halkımızın düşmanıdır.
NATO halkımızın emeğini sömüren soyguncu çetelerinin ergeç çökertilecek olan kalesidir.
NATO, Mustafa Kemal'in millî kurtuluş ordusunun düşmanıdır.
NATO halkımızın başının üstünde duran nükleer ölüm tehdididir
NATO barışın düşmanıdır.
NATO bütün dünya halklarının düşmanıdır.

güç noktasında bütün imkân ve varlıklarıyla dünya emperyalizminin ve NATO'nun karşısında yer almaktadırlar.

Proleter sosyalistlerinin gür sesi, uzlaşmalarla sağlanan sessizliği bozacak, halkımızın NATO'ya ve emperyalizme karşı uyandırılmasının yükü proleter sosyalistleri tarafından omuzlanacak ve bir avuç gayrimillî unsur dışında Türkiye toplumundaki bütün millî güçlerin gerçek özlemine tercüman olunarak Türkiye'nin tam bağımsızlığına kavuşmasını sağlıyacak devrimci birikim yaratılacaktır. Emperyalizm - işbirlikçi sermaye - feodal mütegallibe takımı dışındaki halkımızın temel çıkarları emperyalizm ve NATO ile çelişmektedir. Türkiye'nin millî sınıf ve tabakalarının gerçek çıkarlarına aykırı hiç bir tutum, davranış, politika geçerli ve kalıcı olmak şansına sahip değildir.

Emperyalizme ve NATO'ya karşı yürütülen devrimci hareket çok değerli birikimler sağlamıştır. Mücadelenin bu safhasında amaç, çıkarları emperyalizm ve işbirlikçileri ile çelişen halkımızın emperyalizm ve NATO konusunda uyandırılıp bilinçlendirilmesiyle birikim sağlamaktır. Ancak bütün millî sınıf ve tabakalar ve bağımsız örgütleriyle ve tam bir güçbirliği halinde mücadele alanında yerlerini aldıkları zaman, emperyalizme ve NATO'ya karşı zafer imkânları doğacaktır. Ancak, o zaman Türkiye emperyalizmin ve onun saldırgan askerî örgütü NATO'nun pençesinden kurtarılabilir, tam bağımsız bir ülke payesine ulaşabilir. Kazanılacak zaferin kalıcı olması, millî demokratik devrimin bütün yönleriyle, derinlemesine gerçekleştirilmesine bağlıdır. Millî sanayiine, bu arada millî savaş sanayiine sahip, iktisadî kaderini kendi ellerine almış, iç ve dış politikada tam bağımsız, bütün millî sınıf ve tabakaların kendi bağımsız örgütleriyle ve güçleri siyaset sahnesinde temsil edildikleri gerçekten demokratik Türkiye'nin kurulmasıyla emperyalizme ve NATO'ya karşı zafer, Türkiye halkının bilinçli ve örgütlü gücüne dayanılarak kazanılacaktır.

Milliciliğinden ve yurtseverliğinden şüphe edilemiyecek birçok çevrelerin, Türkiye'nin bugünkü durumuna ve güçler dengesine bakarak, bir çeşit umutsuzlukla, ABD emperyalizmi ve NATO'ya karşı daha esnek ve bazı noktalarda tavizci bir politikayı «gerçekçilik» saymaları, toplumumuzdaki devrimci mücadelelerin birikiminin ileri safhalarda gerçekleştireceği güç dengelerini, ortaya çıkaracağı durumları görememenin yarattığı yılgınlık tan ileri gelmektedir. Türkiye'nin tam bağımsızlığına kavuşması ve gerçekten demokratik bir toplum durumuna ulaşması kolayca, yarın ulaşılacak bir hedef değildir. Millî demokratik devrim hedeflerinin eksiksiz gerçekleştirilmesi büyük mücadelelerden sonra mümkün olabilecektir. Bu mücadeleler içinde, bugünkü nisbeten elverişsiz mücadele koşulları, halkımızın bilinçli ve örgütlü ulusal güçler topluluğu durumuna yükselmesi oranında, yerini daha elverişli mücadele koşullarına bırakacaktır. Yurtseverlerin görevi, kendilerinin tasfiyesiyle sonuçlanacak tavizci tutumlarla, geçici ilerlemeler sağlamak değil, Türkiye'yi kesin ve kalıcı zafere götürecek olan devrimci birikimi sağlamak için, anti-emperyalist mücadelelerin somut bir hedefi olarak halkımızın NATO'ya karşı bilincini geliştirmektir.

NATO, halkımızın düşmanıdır. NATO halkımızın emeğini sömüren iç ve dış soyguncu çetelerinin ergeç çökertilecek olan kalesidir. NATO, Mustafa Kemal'in haysiyetli millî kurtuluş ordusunun düşmanıdır. NATO halkımızın başının üstünde duran nükleer ölüm tehdididir. NATO barışın düşmanıdır. NATO bütün dünya halklarının düşmanıdır.

Kahrolsun emperyalizm, kahrolsun NATO!

Yaşasın Mustafa Kemal'in «istiklâl-i tam» ilkesi için mücadele!

TÜRK SOLU-AYDINLIK

Pasifizm

(Geçen sayıdan devam)

Liberalin durumu tamamen burjuva aidatısına dayanır. İnsanın bir birey olarak güç sahibi olduğunu sanır liberal. Hattâ herkes kendi düşüncesini açıklayıp, «Ben pasif bir şekilde direneceğim» dediği zaman bile amacının gerçekleşmeyeceğini görmez. Çünkü gerçekte, insanlar işbirliğinden kaçınamazlar, toplumun çalışması süredurmak zorundadır; ekinler biçilmeli, urbalar dikilmeli, elektrik üretilmelidir, yoksa insan soyu yeryüzünden silinir gider. Ancak asalak bir sınıftan gelmiş olması liberali böyle bir yanılsamaya düşürmüş olabilir. Bir işçi, bütün yaşayışının ekonomik işbirliğine dayandığını ve bu işbirliğinin de burjuva ekonomisi için de burjuvaca toplumsal ilişkilere insanı zorunlu kıldığını, yani bu toplumsal ilişkilerin hayat ve ölüm sorunlarını şu ya da bu ölçüde büyük burjuvazinin ellerine teslim ettiğini görür. Pasif direniş gerçek bir program değildir, sadece eski programı destekleyebilmek için bir özürdür. Bir insan ya burjuva ekonomisinde yerini alır, ya da ona karşı başkaldırır ve başka bir ekonomi kurmaya çalışır. Çözüm yolu olarak **anarşiyi** seçmek, yani toplumu yıkıp orman hayatına dönmek **de bir baş**ka yoldur. Oysa anarşi hiç bir şekilde çözüm yolu olamaz. Burjuva ekonomisinin tek gerçek karşıtı proleter ekonomisi, yani sosyalizmdir. Dolayısıyla, bir kimse ya burjuva ekonomisinde yerini alır, ya da proleter devrimcisi olur. Burjuva ekonomisinde pasif bir şekilde yer aldığını, sopayı kendisinin vurmadığını, topu kendisinin ateşlemediğini söyleyerek yapılan savunu bir savunu olmaktan uzaktır ve bir elebaşı çetesindeki bir hırsızdan, bir pezevenk bir orospudan nasıl daha iğrençse böyle bir savunuyu yapan kimse de öyle iğrençtir. Kirli işleri başkalarına yaptırmakta, sadece çıkarlara ortak olmaktadır. Burjuva pasifisti, gelmiş geçmiş bütün uygarlıklarda insanlığın en soysuz yerini işgal etmektedir belki de. O, aktöresinin evrimini sağlayan uygarlığın gelişmesiyle gülünç duruma düşen Protestan'dır; ama bu gülünçlük edindiği rahatlığı engellemez. Büyük burjuva işçiyi tekmelerken, o da işçinin başına çöker ve sesini çıkarmamasını salık verir.

Pasifizm, görünüşteki bütün ahlâkî yanına rağmen, tıpkı Protestanlık gibi, aşırı bireyciliğin ve bencilliğin inancıdır. Bu bencillik, burjuva pasifistinin inancını savunuşlarında görülür.

İlk savunmaya göre şiddet yanlıştır. Öldürmek ya da şiddete başvurmak «günah»tır. Şiddete başvuran pasifist ruhunu iğrenç bir suça bulaştırmış olur. Bu anlayışta, hiç bir pasifistin kendi ruhu kadar önemli değildir. İyi bir burjuva hanımının çok önemli bir toplumsal değer olan onuru için kaygı duyduğu gibi, pasifist de bu pek değerli ruhu için kaygılanır durur. Eğer ruhu eldeğmemiş ise, toplum onu azıcık olsun ırgalamaz. Burjuva günah kavramlarıyla öyle doludur ki, bir insanın salt kendi ruhuyla ve kendi kurtuluşuyla ilgilenmesinin bencillik olduğu aklına bile gelmez. Bir kimse herşeyden önce kendi canını kurtarmakta, bir pasifist her şeyden değerli ruhunun şiddetin ahlâkî günahıyla lekelenmesini önlemekte haklı olabilir. Ama bu, pek iyi bildiğimiz burjuvazinin **laissez-faire** kuralını ve burjuvalığı ruhsal terimlerle ifade etmek değildir de nedir? Şeytan görsün yoksulların yüzünü demek değildir de nedir? Manevî bir laissez-faire'dir bu inanç, eğer bir eylem bir insanın ruhunu tehlikeye sokuyorsa, başkalarının yararına bile olsa o eylemde bulunmakla toplumun çıkarlarına

sosyalist literatürde terimler - kavramlar

Sosyalist toplum

İnsanlar, daha sınıfların ortaya çıktığı o ilk zamanlardan beri insanın insan tarafından sömürüsünün ve sınıf mücadelesinin ortadan kalkacağı bir toplum düzenini hayal etmişlerdir. Altın çağ diye adlandırdıkları ilkel komunal toplum çağı, insanların anılarında çok derin izler bırakmış, insanlar uzun zaman bir altın çağa dönüş özlemiyle yaşamışlardır.

Her çağda, filozoflar bütün kötülüklerin, maddî servetlerin toplum üyeleri arasında eşit olmayan bir şekilde paylaşılmasından ileri geldiğini görebilmişler, bunun için de ya maddî servetlerin eşit olarak paylaşılmasını ya da ortak mülkiyeti önermişlerdir.

Ama, gerek bu filozoflar, gerekse XIX. yüzyılda meseleye tüketim yönünden değil üretim yönünden bakılması, servetlerin herkese yetecek ölçüde arttırılması gereğini kavrayan ütopyacı sosyalistler, üretiminin ve ekonominin kanunlarını bilimsel bir şekilde tahlil etmesini bilmiyorlardı. İyi niyetin, sanayii herkesin hizmetinde bir araç haline getirmeye yeteceğini, bunun da insanlığı mutlu kılacağını sanıyorlardı.

Yalnız büyük ütopacıların şu katkısı olmuştur ki: bunlar, bilimin ve modern sanayiin ortaya koydukları muazzam üretici güçlerin ufak bir sömürücü tabakaya kâr sağlamak için değil, bütün toplumun maddî ihtiyaçlarının tatmininde kullanılması gerektiği fikrini ortaya atmışlardır.

Bu sorunları gerçek ve bilimsel bir şekilde açıklayan ve çözümleyen marksizm olmuştur. Marksizm bilimsel sosyalizmin teorisidir.

«Herkesten yeteneğine göre, herkese emeğine göre» ilkesinin geçerli olduğu sosyalizmin temeli, üretim araçlarının sosyal mülkiyetidir. Bu, özel mülklerin özellikle büyük modern üretim araçlarının topluma devredilmesi ve bunların sosyal ihtiyaçların tatmini için kullanılması anlamına gelir. Sosyalizm sömürücülerin mülksüzleştirilmesidir.

Sosyal mülkiyet kapitalist ücret sistemini ortadan kaldırır. Üretici güçlerin muazzam gelişmesiyle emeğin yarattığı değer fazlalığı kapitaliste düşmez, bütün topluma geri döner, ve toplum üyeleri arasında, verdikleri emeğe göre pay alma biçiminde ve o üyelere sağlanan çeşitli sosyal hizmetler biçiminde üleştirilir. Sosyalist düzenin birinci aşamasında, üretim henüz azamî ölçüde artmış olmadığı için tüketime bir sınırlama koymak gerekir. Bunun ölçüsü de emektir.. Yani herkes emeğine göre alır. Emeğin yarattığı artı değer topluma döner ve üretimin genişletilmesi eğitimin ve öğretimin geliştirilmesi, toplum sağlığının korunması, millî savunma gibi sosyal ihtiyaçların karşılanmasında kullanılır. Demek ki emekçi bir kendisi ve ailesi için bir de toplum için çalışır. Elbette ki bu toplum için emek dolaylı olarak gene toplumun bireylerine döner ve yuttaşlarının daha yüksek bir yaşam düzeyine ulaşmasını sağlar. Demek ki sosyalist toplumda artı-değer iş gücü fiatı, gerekli zaman kâr, sermaye gibi kavramlar anlamlarını yitirirler.

Sömürülen artı değer ve kâr olmadığına göre, sosyalizm, insanın insan tarafından sömürüsünün, bununla birlikte toplum içindeki antagonist sınıflarının ortadan kalkmasıdır.

Sınıfların ortadan kalkması sözünü elbette ki insanların yok olması anlamına anlamamalıdır. Sosyalist devrim sömüren sınıf olarak burjuvaziyi tasviye ettiği gibi sömürülen sınıf olarak proletaryayı da tasviye eder. Sosyalizm de proletarya yoktur. Aralarında ekonomik sınıf antagonizmaları olmayan sosyalist yurttaşlar vardır. Ve bir ilk aşamada köylü ve işçi sınıfları vardır. Bunlar da antagonist sınıflar değildir.

Sosyalizminde üretim araçları üretimi ile tüketim araçları üretimi ahenkli bir şekilde ayarlanır, yani sosyalist ekonomi, ekonominin ahenkli ve oranlı gelişmesi kanunu ile planlanır.

Ekonomi ahenkli bir şekilde gelişince harkes verdiği emeğin karşılığını aldığına ve böylelikle satın alma gücü azalmayıp yükseldiğine göre üretimin artması «fazla üretim» buhranlarına sebep olmaz; üretim artması emekçiliğin tüketimlerini arttırmalarıyla birlikte gider. Demek ki sosyalizmde ekonomik buhranlar olmıyacaktır. Öyleyse emperyalizm ortadan kalkacak ve savaş nedenleri de kaybolacaktır.

AÇIKLAMA

Geçen sayımızda yayınlanan yazının başlığı «Emperyalizm» olacaktır. Düzeltir, özür dileriz.

ve şiddet

Christopher Caudwell

- yani Tanrı'nın amacına - hizmet edildiği inancıdır. Bu, «İnsan iyilik için kötülük yapma malıdır,» kuralında billûrlaştırılmıştır.

Bu arada, bazı pasifistler başka bir savunuya başvururlar. Kendi ruhlarıyla ilgilenmezler de, başkalarının ruhlarını düşünürler. Pasifizm, şiddet ve baskıyı durduracak tek yoldur. Şiddetten şiddet doğar, baskıdan ise baskı. Bu görünüş ne dereceye kadar doğrudur? Burjuva yanılmasının sadece bir rasyonalizasyonu değil midir?

Bugüne kadar hiç bir pasifist, direnmeden başeğişin şiddetle sonuçlandığı nedensel bağı açıklamamıştır. Bu belirgin yol gerçekten böyle sonuçlanır, yani zorbaca buyruklara karşı konulmuyorsa, şiddet kullanmanın zaten gereği yoktur. Ayni şekilde, eğer A, B'nin istediği her şeyi yerine getiriyorsa, B'nin şiddet kullanması gereksizdir. Ama açıkça gözükmese bile, böyle bir hükmedici ilişkinin özünde şiddet vardır. Her ne kadar kurbanın güçsüzlüğü ve üstün olanın korkunçluğu zor kullanılmamasına yol açsa da, başeğme başeğmedir, zorbalık da zorbalık. Bir avın tırnaklarının olması onu nasıl etoburların elinden kurtaramazsa, direnmemek de bu boyuneğişi önleyemez. Tek çare etoburları yoketmek, yani başkalarının sırtından .geçinen sınıfları ortadan kaldırmaktır.

Pasifistin iddiasında ancak şu gerçek vardır: Burjuva toplumsal ilişkileri içinde olan bir ülke bir göçebe aşireti gibi davranamaz. Burjuvalar, Timurlenk sömürüsünün burjuva sömürüsü kadar elverişli olmadığını farketmişlerdir. Bir ülkeye girip bütün şarapları, güzel kadınları, altınları yağmalayıp götürmek bir burjuvanın hiç işine gelmez. Güzel kadınlar yaşlanıp çirkinleşir, şarap içilir ve biter, altın süsten başka işe yaramaz. Böyle davranmak, bitip tükenmez bir kâr ve sürekli egemenlikle beslenen burjuva uygarlığı için Olü Deniz'de yetişmiş bir meyva yemek olurdu.

Burjuva uygarlığı burjuva şiddetinin elverişli olduğunu farketmiştir. Burjuva şiddeti Timurlenk şiddetinden çok daha kurnaz ve daha az belirgindir. Yurda sadece güzel kadın ve altın değil, köle de getiren ve onları evlerde, çiftliklerde ve madenlerde çalıştıran Roma şiddeti bu ikisinin arasında yer alır. Burjuva uygarlığı yağmacılığa ve köleciliğe dayanan toplumsal ilişkilerin değil, bunları yasaklayan toplumsal ilişkilerin burjuvalar için çok daha kârlı olduğunu anlamıştır. Bu yüzden burjuvalar Avustralya, Amerika, Afrika ya da Hindistan gibi henüz burjuvalaşmamış yerleri fethettiklerinde burjuva toplumsal ilişkilerini öne sürmüşlerdir. Özgürlük, insanın kendi kaderini saptaması ve demokrasi adına, bazan da bu adları hiç kullanmaksızın, burjuva özünü, özel mülkiyeti ,kâr için üretim araçlarına sahibolmayı ve onun gerekli önkoşulunu, yani pazarda bir ücret elde etmek için emeğini kullanmak zorunda olan emekçiyi zorla ortaya atarlar. Bu bedava burjuva buluşu Timurlenk ve Krezüs'ün düşlerinin de ötesinde bir maddî zenginlik yaratmıştır.

Diyeceğim, pasifistlerin hayali gerçekleşseydi bile, burjuva şiddeti süreduracaktı. Ama aslında gerçekleşmeyecekti zaten. Bir burjuva baskı devleti kendi kâr kaynaklarının bir başka burjuva devleti tarafından zorbalıkla ele geçirilmesine, sahipolduğu bütün şiddet kaynaklarını kullanmaksızın nasıl başeğerdi. Kanlı bir şekilde yıkıma sürüklenen Faşizm ve Nazizm bunun kanıtlarıdır. Plânlı olmadığı için burjuva ekonomisi, reform yapmaktan çok kendi gırtlağını kesecektir. Pasifizm, burjuva uygarlığının temelini teşkil eden toplumsal ilişkileri sona erdirecek olan bu umutsuz dayanağın dile getirilişidir.

Görüşlerimizi zorla gerçekleştirecek yürekliliğe sahip miyiz? Görüşlerimizin doğrulukları hakkında bir güvencimiz (garanti) var mı? Tek gerçek güvence **eylemdir.** İnsanların yaşayışını tehlikeye atmasına rağmen, toplumun maddî dayanağını evler, yollar, köprüler ve gemiler üstüne kurmak için inançlarımızı madde üzerine zorlayacak yürekliliğe sahibiz. Çünkü eylem ile oluşan kurumlarımız (teori) eylem içinde sınanmıştır. Yıkılsın köprüler, batsın, gemiler çöksün evler eğer yanılmıyorsak. Doğa'nın nedenselliğini (illiyet soruşturduk; eğer yanılıyorsak üstümüzde ispatlansın bu yanılgımız.

Aynı şey toplumsal ilişkiler için de geçerlidir. Bundan önce de köprüler yıkıldı, kültürler çürüyüp gitti, uygarlıklar çöktü; ama hiç bir zaman boş yere olmadı bütün bunlar. Her yanılgıdan bir şeyler öğrendik; Timurlenk toplumu da, köleci toplum da, feodal toplum da eylem içinde sınavı kaybettiler. Ama bu gene de kısmi bir başarısızlıktı, çünkü en yeni köprü yapılırken en eskisinin çöküşünden nasıl ders alınırsa, öyle bir şeyler öğrendik her birinden. Ders hep aynı oldu; köprüdeki zayıflık efendi ile köle, toprak ağası ile toprak kölesi, burjuva ile proleter arasındaki hükmedici ilişki ve şiddetten geliyordu.

Ama pasifist, bütün burjuva kuramcıları gibi, mutlak'a karşı uyuşuk bir isteğin saptaşı içindedir. Bana, diye bağırır hepsi, «mutlak gerçeği, mutlak adaleti, gerçekliğin özelliklerini eylemle iç dışlı olmaksızın, kolayca bulabileceğim pratik ölçütü verin. Her şeyi kuram (teori) içinde deneyip, bu doğrudur diyebileceğim bir mantıkî tılsım, bir bilgelik taşı verin bana, **şiddet yanlıştır,** diye öyle bir ilke verin ki, bütün zorbaca eylemlerden kaçayım, ama haklı olduğumu da bileyim.» Oysa bulabildikleri tek mutlak, burjuva ekonomisinin ölçütüdür. Toplumsal eylemden uzak dur.» Ölçütler yaratılır, bulunmaz.

İnsan eylemsiz yaşayamaz. Yere bıraktığım bir taşın bir toprak kaymasını boşatabileceği gibi, eylemde bulunmaktan kaçınmak da, işleri oluruna bırakmak da bir eylemde bulunmaktadır. İnsan daima eylemde bulunduğuna göre, daima bir güç harcıyor, daima şey'lerin durumunu ya değiştiriyor ya da koruyor demektir; yani daima ya devrimcidir, ya da tutucu. Varoluş, fizikî çevrenin ya da öteki insanların üstünde bir güç uygulamasıdır. Oy kullansak da kullanmasak da, polise yardım etsek de etmesek de, iki kavgacının arasına girmesek de onları zorla ayırmaya çalışsak da birinden yana çıksak da, bir insanı açlıktan ölmeye de terketsek ona el uzatsak da, insanları tek bir evren içinde bağla yan fizikî ve toplumsal ilişkiler dokusu yaptığımız her şeyin başkalarını etkilemesini sağlar. İnsan hiç bir zaman mutlak'a dayanamaz; bütün edimler (fiil) sonuçlarıyla bağıntılıdır, insanın ödevi bu bağıntıları bulmak ve ona göre davranmaktır. İnsan eylem ile eylemsizlik arasında bir seçim yapamaz, ancak hayat ile ölüm arasında bir seçim yapabilir. «Niyetim kötü değildi», «İyiliği için yaptım» «Hiç bir emre karşı gelmedim» gibi bayatlamış özürlerle kendini bağışlayamaz. Vahşilerin bile daha sağlıklı bir anlayışı vardır; bir köprü nasıl sağlamlığına göre değerlendirilirse, onlar da olayları sonuçlarına göre değerlendirirler. Bu yüzden, insanın ödevi edimlerin (fiil) sonuçlarını bulup çıkarmaktır; yani toplumsal ilişkilerin yasalarını, tarihin itkilerini (sevki tabii), nedenlerini ve etkilerini ortaya çıkarmaktır.

Burada pasifiste Yunanistanı Perslerden mi, yoksa kızkardeşini bir sözde saldırgandan mı kurtarmaya kalkışırdın diye sorabiliriz. Modern toplum ferdi ve daha somut bir sorun ortaya atar. Pasifist, hangi şiddet bayrağı altında kendini kabul ettirecektir? Burjuva ilişkilerinin şiddeti mi, yoksa sadece bu ilişkilere karşı direnmek için değil, aynı zaman da onlara son vermek için başvurulan şiddet mi? Burjuva toplumsal ilişkileri dayandıkları sömürü ve yoksun bırakma şiddetini her gün daha fazla ortaya koymaktadırlar, insanları gittikçe daha fazla vahşet ve baskıyla kemirmektedirler. Pasifist, eylemden kaçınmakla bu bayrağın altına sığınmış olur; her şeyi olduğu gibi ve gittikçe kötüleştikleri gibi kabul etme bayrağının, **varlıklıların yoksullar** üstünde gitgide arttırdığı şiddet ve zorbalık bayrağının. Böylece pasifist, giderek, yoksulluğu, mahrumiyeti, yapay fiyat düşmelerini, sanatsal ve bilimsel çürümeyi, faşizmi ve savaşın şiddetini yaratmış olur.

Ya da şey'leri ilerde olacakları gibi kabul eden devrimci orduya yazılabilir. Böyle yaparken de bir doğruluğu, bir kurumu ya da bir toplumsal ilişkiler düzenini ortadan kaldıran bir kimsenin, yerine daha iyisini getirmek zorunda olduğunu; bir köprüyü yıkan bir kimsenin, yetersiz de olsa, yerine daha iyisini yapmak zorunda olduğunu kabul etmiş olur. Burjuva toplumsal ilişkileri köleci toplumdakinden daha iyiydi belki de; devrimci onlardan daha iyi ne bulacaktır? Bulduktan sonra onları nasıl ortaya koyacaktır? Çünkü insan köprünün sadece plânını yapmakla kalmamalı; şiddet ve zor kullanarak, kayayı havaya uçurarak ve onu meydana getiren taşlar üstünde mekik dokuyarak köprüyü kurmasını da bilmelidir.

Bu yazı, Coudwellin «Studies In A Dying Culture» adlı eserinden alınmıştır.

Mustafa Kemal 30 Ağustos zaferini anlatıyor

30 Ağustos
Türk Ulusunun ezilen dünya halkları adına empedyalizme indirdiği ilk darbenin zafer günüdür.
30 Ağustos yalnız Türkiye halkının değil, dünyanın bütün ezilen ve emperyalizmle savaşan haklarının da zafer bayramıdır.
Kutlu olsun.

En karanlık, en bedbaht günlerimizde Meclisimizin sarp ve yalçın bir kaya gibi azim ve imanı talihin bu parlak inkişafına erişmek için, lâzım gelen imkânı daima mahfuz tuttu... Milletin mukadderatını doğrudan doğruya deruhte ederek yeis yerine ümit, perişanlık yerine intizam, tereddüt yerine azim ve iman koyan ve yokluktan koskoca bir varlık çıkaran Meclisimizin, civanmert ve kahraman ordularının başında bir asker sadakat ve itaatıyla emirlerinizi yerine getirmiş olduğumdan dolayı, bir insan kalbinin nadiren duyabileceği bir memnuniyet içindeyim. Kalbim bu meseretle dolu olarak, pek aziz ve muhterem arkadaşlarımı, bütün dünyaya karşı temsil ettikleri hürriyet ve istiklâl fikrinin zaferinden dolayı tebrik ediyorum...

Cümlenizin hatırındadır ki, yirmibir gün yirmibir gece devam eden Sakarya Meydan muharebesinin son günlerinde ordumuz düşmanın sol cenahına mukabil taarruza geçti ve bunun neticesi olmak üzere çok kuvvetli ve çok mücehhez olan Yunan ordusu mağluben ricata mecbur oldu ve ondan sonra tekrar kürsüye geldim, dedim ki:

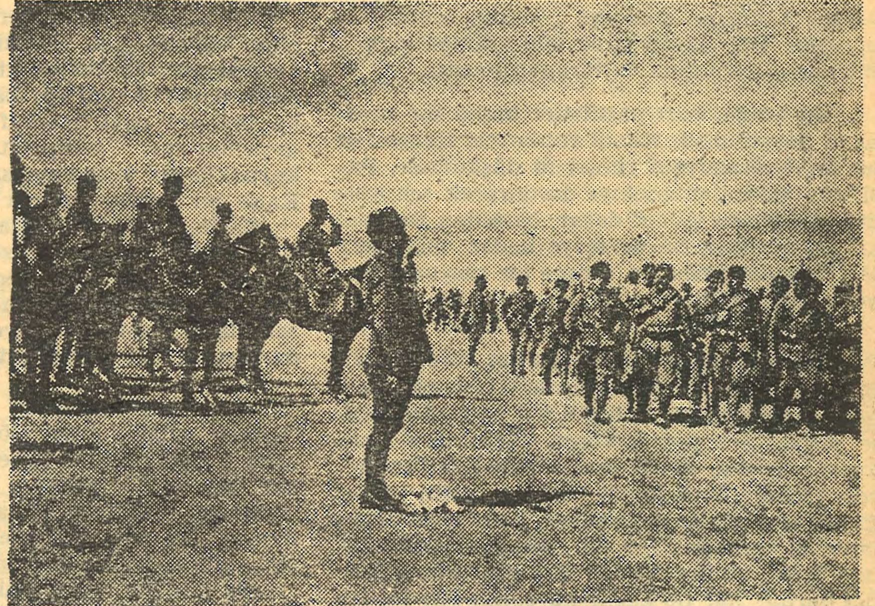
Kararımız en son düşman neferini vatanımızdan kovuncaya kadar taarruza devam etmektir, düşmanı takip ve tayzik eylemektir...

Fethi Beyefendi hazretlerini Londraya kadar göndermiştik... Fethi Beyin Londra'daki suret'i kabulü ve bilhassa o günlerde Mösyö Loid Corc'un parlâmento kürsüsünde verdiği nutuk gösteriyordu ki, bütün bu teşebbüslerimiz makûs bir mahiyette telâkki edilmiştir... Zannettiler ki, ordumuz zayıftır Zannettiler ki ordumuz taarruz ve takip etmek değil, yerinde kıpırdamıyacak bir halde bulunuyor zannettiler ki, Meclisimiz ve Hükûmetimiz zayıftır ve naümittir...

Fethi Beyefendi kanaatı katiyesini hükümete bir raporla bildirdi ve dedi ki: «Maksadı milliyemizin istihsali ,ancak faalyeti askeriye ile kabil olabilecektir. Başka tetkike, başka tefsire mahal yoktur...

Artık analmıştık ki, harekâtı askeriye bir zaruret haline geldi. Bunun üzerine başkumandanlık, teşebbüsatı müslihane ve siyasi ye icabı olarak, fiile koymağı tehir ettiği taarruz kararını fiilen mevkii tatbika vaz'a ve taarruzu icraya karar verdi...

26 Ağustos günü cereyan eden harekâtı taarruziyeyi suhuletle ihata etmek için arzu ederseniz o tarihteki düşman ordusunun vaziyetini birkaç kelime ile ifade edeyim. Dört ilâ beş fırkadan ibaret olan Yunan kuvveti Afyonkarahisar'ında bulunuyordu. Afyonkarahisarın şarkında ve cenubunda olmak üzere takriben 90 ilâ 100 kilometrelik bir hat üzerinde tahkimat yapılmıştı. Fakat; bu tahkimat, efendiler, alelâde değildi. Yunanlılar bir sene mütemadiyen askerleri ve ahaliyi istihdam etmek suretiyle çalışmışlar ve fennin bilcümle vesaitini orada tatbik etmişlerdi. Dediğim hat birçok kuvvetli nikatı istinadiyeyi ve derinliğine tahkimatı, hututu müdafaayı ihtiva ediyordu. Yani bu mevzi tam manasıyla son zamanın bir kal'esi tevsim olunabilecek bir halde idi. Bundan başka düşmanın üç fırkadan mürekkep bir kuvveti de Eskişehirde ve

Gazi Mustafa Kemal (en önde at üzerinde) Büyük Taarruzdan önce Ilgın'da piyadelerin geçit resmini izliyor.

Seyitgazide bulunuyordu. Eskişehir ve Seyitgazi'nin şimali, şarkı ve cenubu da tıpkı Afyonkarahisarında olduğu gibi aynı vesaitle, aynı techizatla müstahkem ve mücehhez bir hale ifrağ edilmiş bulunuyordu. Bu iki grubun arasında da şimendiferle ve maşiyen sür'at ve suhuletle her tarafa gidebilecek halde Dökerde de düşmanın üç fırkadan mürekkep bir kuvveti vardı. Hülâsa düşman orduyu asliyesi cenahlarını iki kaleye dayamış, orta yerinde kuvvetli bir ihtiyat gruba malik bir manzume halindeydi...

Biliyorsunuz ki, efendiler, Garp Cephesi denildiği zaman orada bizim iki ordumuz vardı, orada bizim diğer kuvvetlerimiz de vardı. Binaenaelyh; Birinci Ordu Afyonkarahisarın şarkında Akçaydan garba doğru Dumlupınar arasında bulunan düşman mevzii karşısında tahaşşüdedecekti. Burada bittabi takviye edilmiş olan bu ordumuz, düşmanı mağlûp ederek, şimale atmak vazifesini aldı. İkinci ordumuz - bu Akçaydan şimale doğru Porsuk vardır, biliyorsunuz, işte onun şimalinde Sakarya vardır - oraya kadar olan cephede düşmana taarruz edecekti. Düşmanın Eskişehirde bulunan üç fırkası, Döker'de bulunan üç fırkası ve Afyonkarahisarın şarkında bulunan iki fırkası ki, ceman sekiz fırkayı kendi karşısında tesbit edecekti. Kocaeli mıntıkasında bulunan kuvvetlerimiz dahi karşısında bulunan düşman kuvvetlerine taarruz edecek ve bu kuvvetlerin cenuba inmesine mümanaat edecekti. Menderes havalisinde bir süvari fırkası olmak üzere kuvvetlerimiz vardı. Bunlar da cenuptan şimale doğru önündeki düşmana taarruz edecek ve o kuvvanın neticei katiye yerine gelmesine mani olacak ve aynı zamanda düşmanın İzmirde olan hututu muvasalatını kat edecekti.

İşte bu nikatı esasiye üzerine bütün tedabir ve tertibat yapılmış ve hazırlık ikmal edilmiş olduğu halde 26 Ağustos günü taarruz başlamıştır.

Bu mevaziin kıymeti tedavüyesini en son tetkik eden bir İngiliz erkânıharbinin verdiği raporda, eğer Türkler bu mevzii dört, beş ayda işgal ederlerse, bir günde iskat ettiklerin iddia edebilirler. Fakat Türklere bu mevzii iskat etmek için üç dört ay değil, bir gün değil, yalnız bir saat kâfi gelmişti. Saat altıda Tınaztepeye hücum vaziyetinde, hücum mesafesine yaklaşmış bulunan piyadelerimiz önündeki tel örgüleri kesmeğe ve bertaraf etmeğe lüzum görmiyerek; ayağını kaldırdı ve telörgüsünden bacağını aşırarak atladı ve orada bulunan Yunan neferlerini süngüleriyle tamamen tepeledikten sonra, Tınaztepe'yi işgal etti... Ve ben bu manzarayı seyrederken bir suale cevap vermeyi hatırladım. Bu tel örgüsünü nasıl geçebilirsiniz diyorlardı. Oradakilerine dedim ki: İşte böyle ayağını kaldırıp ve geçerler. Bunu müteakıp efendiler; saat dokuzda Belen tepe düştü ve onu müteakip Kalecik Sivrisi düştü...

Diğer cephelerde, Afyon'un Şarkındaki düşman mevaziine de kuvvetlerimiz taarruz etmiştir ve orada bulunan düşman kuvvetlerini cenuba gidip muavenet etmekten menetmeğe muvaffak olmuştur. Onun daha şimalinde düşman için fevkalâde haizi ehemmıyet olan Kazaçuran namında kuvvetli bir mevzii müstahkem vardı. Oraya bizim bir fıkramız taarruz etti ve orasını aldı. Fakat düşman bu noktaya çok ehemmiyet verdiğinden kıtaatını tekrar takviye etti. Mukabil taaruz yaptı ve bizim fıkrayı oradan attı. Fakat aynı fıkra tekrar şiddetle taaruz ederek aynı mevzii bir daha zaptetti. Bunun daha şimalinde harekel eden bir süvari fırkamız vardı; bu da Döker istikameti umumiyesinde yürüdü, her önüne tesadüf eden düşmana taarruz etti ve bu sayede Döker civarında bulunan üç fırka ihtiyat kuvveti yerinden kıpırdıyamadı. Bunun daha şimalinde Seyitgazi'ye yakın Hüsrevpaşa mıntıkası vardır. O mıntıkada bulunan düşman kuvvetlerine taarruz eden kıtamız, aynı zamanda Eskişehir şark cephesine taarruz eden kıtamız düşmanın üç fırkasını tesbite muvaffak olmuştur. Ve bu taarruz eden kuvvetlerimiz oradaki düşmana nazaran; dörtte bir nisbetindeydi.

27 Ağustos sabahı 1310 rakımlı tepeye karşı doğrudan doğruya Dördüncü Kolordu Kumandanı Kemalettin Paşanın huzuruyla

Kuzey İrlanda olaylarının gerçek yüzü

Büyük haber tröstlerinin «sahiplerinin sesi» uyarınca dünyaya inatla mezhep kavgaları olarak yaymak istedikleri Kuzey İrlanda'da yeniden başgösteren kanlı çatışmalar, aslında sınıf mücadelesi olarak nitelendirilmelidirler.

Ezilen ve sömürülen katolik halkın mücadelesi Kuzey İrlanda'da hâkim sınıflara ve onların arkasındaki (artık buyruğunda kilere de söz geçiremiyen) asıl suçlulara, İngiltere'ye yönelmektedir. 1171'den bu yana adayı bütünüyle ellerinde tutan İngilizler, İrlanda halkının 1916 da başlayan bağımsızlık savaşı sonucu üstünlüklerinin bir bölümünden vazgeçmek zorunda kalınca, «böl ve hükmet» politikasına uygun olarak adayı ikiye ayırmışlardı: Güneyde merkezi Dublin olan İrlanda Cumhuriyeti ile daha önce çok sayıda protestan İngilizlerin yerleştirildiği Kuzey İrlanda. 1921'deki anlaşmalara göre Kuzey İrlanda, Birleşik Krallık içinde bölgesel hakları olan bir eyalet olacaktı. Endüstrisi ve ticareti İngiliz protestanlarının elindeki Kuzey İrlanda, İngiltere'nin yarı kolonilerinden biri olarak varlığını sürdürecekti.

Kuzey İrlanda halkının üçte biri iktisaden çok zayıf bir durumda bırakılan katoliklerden bileşiktir. Görünüşte dinsel nedenlere dayanan, aslında İngiliz emperyalizminin bir sonucu olan sömürü düzeni, bu kitleyi Amerika'daki zenci halkın durumundan da kötü bir sefalete sürüklemiştir. Bunun en etkin nedenlerinden biri de demokrasinin beşiği (!) İngiltere'ye bağlı bir eyalette fakir halkın oy kullanma hakkının hakim sınıfların çıkarına uygun olarak çok kısıtlanmış oluşudur. Bölge ve il meclislerinin yöneticilerin seçiminde oy hakkı gelire ve varlık durumuna bağlanmıştır. Öyle ki, bir patron 30 oy hakkına sahip olabilmekte, fakir halka ise oy hakkı tanınmamaktadır.

Bu durum, halkın büyük bir bölümünün katolik olduğu kesimlerde bile endüstri ve ticareti ellerinde tutan protestanların bu güçlerinin örgütlerde de yansımasını sağlamakta, sınıflar arasındaki çelişkiler perçinlenmekte ve derinleşmektedirler.

Katolikler arasında işsizlik Kuzey İrlanda'nın birçok bölgelerinde yüzde 25'i bulmakta, büyük bir çoğunluk sosyal hizmetlerden yoksun bırakılmaktadır.

İngiltere bu yarı kolonisinde köklü değişimlere girişmekten kaçınarak ayırım politikasını sürdürmekte, durumun gittikçe tehlikelileşmesinde baş sorumluluğu taşımaktadır. Kuzey İrlanda'daki hâkim sınıflar kontrolünden çıktıkça da duruma pek şaşırmış görünmektedir.

Temel çelişkilere değinmeyip, olayları dinsel nedenlere indirgeme yoluna kayan ve politik çözümlerin kısır döngüsünden kurtulamıyan Kuzey İrlanda başbakanı Chichester - Clark'ın da O'Neill gibi kendi partisindeki ayrılıklardan ötürü yakın bir zamanda çekilmesi, çatışmanın daha da sertleşmesi beklenmektedir.

Kuzey İrlanda'nın sömürülen kitlesinden doğan halk hareketi bu arada gittikçe yaygınlaşmakta, 1916 da örgütledkileri ordularla bağımsızlık savaşına katılan işçi sendikaları karşı saflardaki aldatılmış emekçileri de kendi aralarına katılmaya çağırmakta, bilinçlenmeyi hızlandırmaktadırlar.

Son olarak 12 Ağustos'da Londonderry' de alevlenen çatışmalardan üç gün sonra İngiltere'nin toplamı altı bin kişiyi bulan birliklerle müdahalesi, Kuzey İrlanda"nın sömürler sınıfının mücadeleyi sürdürmek zorunda kalacağını göstermektedir. Emperyalizmin kendi sahasında açık bir yenilgiyi kabullenmesi kolay olmıyacaktır.

Osman Okkan

...yet mahirane bir taarruz tertip olundu ve bunun neticesi olmak üzere, 1310 rakımlı Erkmen tepesi düşmandan alındı ve buradaki düşman mağlûp ve perişan bir şekilde şimale ve şimali garbiye doğru atıldı. Bu surette Kalecik Sivrisinden Tınaztepeye kadar ...an iki kilometrelik bir gedik açılmış bulunuyordu.

Düşman cephesi buradan yayılmıştır. Bunu müteakip, bu gedikten geçerek düşmanı bırakmamak ve tekrar taarruz etmek üzere hareket olundu. Aynı zamanda diğer düşman mevaziine karşı da tevcih edilmiş olan taarruzlar tecdid olundu ve bu netice ile artık düşman tarafından, hututu müstahkemesinin em...iyetle muhafaza edilememesi vaziyeti husule gelmişti. Filhakika biraz sonra yekdiğerine mü...eakip Tınaztepenin garbında bulunan mevazi dahi birer birer sukut etmeğe başlamıştı ve Kaleciksivrisi cephesi dahi sukut etti. Gerek bu vaziyette, gerek Afyonkarahisar'ın şarkına ...evcih edilen taarruzların tesirinden orada bu...an düşman fırkaları dahi mevaziini terkederek garbe ve garbı şimaliye doğru çekilmeğe mecbur olmuşlardı. 27 Ağustos günü öğleden sonra saat beşte sekizinci fırkamız mu...afferen Afyonkarahisar'ına girdi. O gün düşmanın mühim kuvvetleri mevkii müstahkemden atıldı ve artık açık sahra muharebesine mecbur edildi.

Binaenaleyh; düşmanı bu mevzide dahi mağlûp etmek için, cenupta bulunan Birinci Ordu düşmanı sol cenahtan kavrıyarak, İzmir'e gitmekten men edecek surette taarruz edecekti. İkinci Ordu şarktan düşmanı kavrayarak, şimale, Kütahya üzerine gitmesine mümanaat edecek surette taaruz edecekti. Ar...ık ileriye geçmiş olan süvari kolordumuz da düşman kuvvetinin tamamen arkasında icrai faaliyet edecekti.

Süvarilerimiz tamamen düşman kıtaatının gerilerinde olmak üzere, haraket ediyordu. Meselâ; Olucakta ve Başkilisede bazen piyade gibi ateş muharebesi yaptı ve fakat; ekseriya kılıcını çekti ve dörtnala düşman safları içerisine girdi. Arkadaşlar! Süvarilerimizin burada gösterdiği hamaset tasavvurun fevkindedir ve gayrı kabili takdirdir. Henüz muharebeye girmemiş taze düşman fırkaları nı görür görmez süvarilerimiz tahammül edemiyorlardı, bunları tefkif etmeğe imkân yoktu ve derhal kılıcını çekiyor ve düşmanın içerisine dalıyorlardı ve hakikaten; bu kahramanlık sayesinde garbe çekilmek istiyen düşman kıtatı durmağa ve vaziyet almağa mecbur edildi ve o esnada bir taraftan piyadelerimiz ve topçularımız yetişti ve düşmanı tekrar muharebeye mecbur ettik. 28 Ağustos günü, bu dediğim muhtelif muharebelerle geçti.

....

Binaenaleyh; artık yapılacak şey düşman kuvvayı külliyesini İzmir'e çekilmekten, şimale ve hiçbir yere gitmekten menetmek lazımdı. Bunun için verilen emre göre, Birinci Ordu tekmil kıtaatıyla garbe teveccüh edecek, düşmandan evvel Dumlupınar mevziini tutacak ve garbe çekilmek istiyen düşmana taaruz edecek idi. İkinci Ordu keza, şimalden aynı düşmana taaruz etmek üzere ilerliyecek ve süvari fırkaları Murat dağı ile Kütahya, Gediz şosesi mıntıkasına toplanacak, düşmanın şimali garbiye çekilmesine mani olmak vazifesine devam edecekti. Döker istikametinde icrai faliyet etmekte olan süvari fırkamızı söylemiştim. O da Altıntaşa celbolundu, diğer cephelerde, Eskişehir ve sair yerlerde bütün kıtaat verilen vazifenin ifasına devam edeceklerdi. Yani taaruzlarına devam ederek düşmanı tesbit edilecekti.

29 Ağustosta Birinci Ordu Olucak, Hamurköy, Çalköyü, Aslıhanlar üzerinden Dumlupınara gitmek istiyen 5 düşman fırkasına temas etti ve cenuptan taarruza başladı. Dumlupınar şarkında Kızılcaköy'den Murat dağları üzerinde, Hasandede istikametine giden fırkamız da düşmanın Aslıhanlara gelmiş olan iki fırkasına tesadüf etti ve derhal bu iki fırkaya tarruz etti. Bunun üzerine düşmanın Dumlupınar yolu seddedilmiş oldu. İkinci Ordu da artık muharebe temasına gelmişti. Ağustosun 29'uncu günü bu harekâta devam ile geçti.

30 Ağustosta vaziyet şöyle idi: Artık düşmanın beş fırkası Dumlupınara gitmekten de men edilmişti. Kütahya istikametinde şimale gitmekten de men edilmişti. Yalnız kendisi için, bir noktayı necat kalmıştı ki, o da Murat dağı şimalindeki Kızıltaş deresiydi. Bu dere ve bu derenin içi sarp patikalara malik bulunuyordu. Yani hareket müşkül idi ve bunun da karşısında süvari Kolordumuz bulunuyordu. Binaenaleyh; düşmanın beş fırkası artık tamamen ihata edilmişti.

Ağustosun 30'uncu günü bu ihata hareketini kat'i bir semere ile ikmal etmiş olmak için, muharebatı yakından temaşa ve sevki idare etmek, muvafık görüldü. Bunun üzerine Erkânıharbiye-i Umumiye Reisimiz Paşa Hazretleri bizzat şimale, İkinci Ordu cihetne ve süvari Kolordusu nezdine gitti. Ben de aynı zamanda cenupta Birinci ordu nezdine gittim. Birinci Ordu karargâhında vaziyeti icap edenlere izah ettim ve tekmil bütün kıtaatı seri bir taarruza teşvik ettim ve oradan da Dördüncü Kolordu Kumandanının yanına gittim. Vaziyet o kadar cazip idi ki daha ileriye kadar gitmekten men'i nefs edemedim. Çal köyü yakınına bir yere gittim. Burası düşmanın mevzi almak üzere bulunduğu bir yer idi. Oradan müşahede göre; Uşak'a dönen düşman kuvvetleri doğrudan doğruya Yunan Başkumandanı Trikopis'in tahtı emrinde olarak, Çalköy garbında Aydemir - Adatepe - Ağaçköy mevkilerinin teşkil ettiği bir daire halinde idi ve arkasını da Kızıltaş deresine vermiş idi. Birinci Ordu kıtaatı da bu daireyi şarktan ve cenuptan sarmış bulunuyordu. İkinci Ordu; şimalden Çalköyü, Kırpınar ve onun daha garbından sarmış bulunuyordu ve süvarilerinize dahi oradan bu ihata hareketi vücuda getiriş olan kıtalarla beraber sıkıştırma ameliyesi emrolundu ve artık hiçbir şeyden içtinaba lüzum kalmamış idi. Tekmil topçuların mümkün olduğu kadar yakından ve hatta; açık mevziden ateş etmelerini emrettim. Ve filvakika öğleden sonra bu düşman ateşten bir daire içine alınmıştı ve gözlerimle gördüm ki düşman, şakınlık alaimi izhar ediyordu. Şimale, şarka, garba, cenuba baş vuruyorlardı. Her taraf ateş ile kapanmış idi, aynı zamanda piyadelerimiz ateşten sarfınazar ederek. süngülerini taktı ve bir an evvel düşman mevzilerine girmek için saldırdılar.

Bu son vaziyetten ikibuçuk saat sonra süngülerimiz düşman göğsüne girmiş ve mesele halledilmiş bulunuyordu.

(4 Ekim 1922'de BMM'ndeki konuşmadan alınmıştır.)

Devrimci TİP Haberleri

proleter sosyalizminin yeni silâhıdır

Devrimci eylem daha neleri ...ilizlendirecek bağrından acaba?.. Yol boyu kimbilir daha hangi silâhları omuzlayacağız birlikte! Türk Solu, sonra Aydınlık ve de İşçi - Köylü, şimdi de «Devrimci TİP Haberleri».

Emperyalizme karşı, onun yurt içinde ittifak kurduğu bütün gerici unsurlara karşı ve emperyalizmin sosyalizm içindeki kolu demek olan oportünizme karşı yürütülen bilinçli mücadele, zorunlu olarak, proleter sosyalistlerini savaş alanlarını plânlamaya ve düşmanın niteliğine ve etkenliğine göre yeni mücadele araçları yaratmaya zorlamaktadır. Devrimci TİP Haberleri parti içinde oportünizme karşı yürütülen mücadelenin silâhı olacaktır.

Bugün TİP içinde, yönetici kadroların oportünizmi karşısında genel bir başkaldırma eğilimi vardır. Bu gerçekten yaygın bir potansiyeldir. Ve proleter sosyalistleri tarafından bilimsel sosyalizmin ideolojik çizgisine oturtulması gereken, dağınık ve bu ölçüde de etkenliğinden çok şey yitiren bir direniştir. Bugün TİP üyelerinin çok büyük bir çoğunluğu, partinin bozuk yönetilmesinden yakınmakta, oportünizmin kendi çıkarı için gittikçe bulandırdığı kökensiz bir kör döğüşünü umutsuzca izlemektedir. İdeolojik tartışmalar ve bilinçleme çabaları, oportünistler tarafından parti üyelerine gereksiz ukalâlıklar olarak empoze edilmekte, bilimsel sosyalizmin parti içinde öğretilmesinden şiddetle kaçınılarak, aslında bütün bulanıklıkları kökünden silip süpürecek olan devrimci eğitim kesinlikle yasaklunmaktadır.

Bunun dışında, parti genel merkezi tarafından, sorumluluktan tamamen yoksun genelgeler yayınlanmakta, bilimsel sosyalizmi açıkça tahriften çekinmeyen bildiriler bizzat M. A. Aybar'ın imzasını taşımaktadır. Parti örgütünün türlü yerlerinde oportünizmin en açık belirtileri dile getirilmekte ve düzenlenen konferanslarda, bırakalım bilimsel sosyalizmin ilkelerini, ahlâk kurallarını da aşan bir tahrifçilikle suçlamalar, polise göz kırpmalar ve her türlü oyunbazlıklar sahneye konmaktadır.

TİP içinde oportünizme karşı yürütülen mücadele bugün için gerekli birliğe ve örgütlenmeye ulaşamamıştır. Çeşitli illerde ve ilçelerde zaman zaman yükselen çıkışlar belirli bir disiplinden ve giderek ideolojik birlikten yoksundur. Yayınlanan devrimci bildiriler, irtibatsızlıktan ötürü zaman zaman bazı ideolojik ve taktik halatara düşmektedir. Devrimci TİP Haberleri, parti içinde oportünizmle mücadelenin merkezileşerek daha etken, daha doğru bir planda yürütülmesini sağlamaya çalışacaktır.

TİP'nde mutlaka proleter sosyalizmi hakim kılınmalıdır. Devrimci teoriye sıkı sıkıya bağlı ve eylemlerini, devrimci teori ile gittikçe cihazlandırarak en aktif biçimde ortaya koyan bir TİP özlemi, Devrimci TİP Haberleri'nin açık hedefidir. Bilimsel sosyalizmin tavizsiz egemen olmadığı bir işçi sınıfı örgütü düşünülemez ve aksi yönde bir direnme işçi sınıfına ve millî kurtuluş hareketine ihanettir.

Devrimci TİP Haberleri, sayfalarını oportünizme balkaldıran bütün devrimcilere açık tutacaktır. Bütün devrimciler ve namuslu parti üyeleri devrimci TİP Haberlerinin birer militanı ve onun gerçek sahibidirler. Haber ve materyal gönderek, yazılar yazarak oportünizmle savaşı güçlendirmek bütün devrimcilerin başta gelen görevlerinden biridir.

Şu noktayı daha başlangıçta bir kere daha açıklamakta fayda vardır: proleter sosyalistlerinin amacı, oportünistlerin maksatlı kışkırtmalarının ve tahrif edici çabalarının aksine, devrimci ideolojik temele dayanan birliğin ve gerçek işçi sınıfı örgütünün kurulmasıdır. «Bölücülük, proleter sosyalizminden ayrılmak ona ihanet etmek demektir. Her kim proleter sosyalizmine karşı çıkıyorsa, her kim bilimsel sosyalizmin temeli üzerinde birliği baltalıyorsa, bölücü odur» (1).

Hedefimiz, gerçek proletarya örgütüdür. Bilimsel sosyalizmin tavizsiz, pazarlıksız egemenliğidir.

Savaşımız açık, kesin ve güçlüdür.

Ve Devrimci TİP Haberleri yeni bir silâhıdır bu savaşın!

KAHROLSUN SOSYALİZMİN İDEOLOJİK DÜŞMANLARI

YAŞASIN OPORTÜNİZMLE SAVAŞAN PROLETER SOSYALİSTLERİN BİRLİĞİ

YAŞASIN PROLETARYANIN DEVRİMCİ İDEOLOJİSİ

YAŞASIN GERÇEKTEN DEVRİMCİ BİR TÜRKİYE İŞÇİ PARTİSİ İÇİN SAVAŞANLAR

YAŞASIN TAM BAĞIMSIZ VE GERÇEKTEN DEMOKRATİK TÜRKİYE!.

Faruk Haksal

(1) Aydınlık, sayı: 10

Ereğli Demir Çelik işçileri direnmeğe kararlı

4600 Demir-Çelik işçisi, işbirlikçi iktidarın, çok haklı grevlerini ertelemesinden sonra, Amerikalı-işbirlikçi patronun sırtını dayadığı kuvveti daha iyi gördü; dostunu düşmanını daha iyi seçti; çelikleşti.

Demir-Çelik işçileri artık biliyor ki, karşılarında sadece Amerikalı -işbirlikçi patron yoktur. Amerikalı-işbirlikçi patronun dayandığı kuvvetler vardır; bu kuvvetler, başta ABD emperyalizmi olmak üzere işbirlikçileri ve onların maşalarıdır.

4600 Demir-Çelik işçisi grevlerinin ertelenmesiyle bir şeyin daha bilincine erdiler Basını, örgütü, şahısları ile «sosyalist» geçinenlerin çoğu, aslında kendilerinden değildir; onlar, kendilerinden gözüküp nesnel olarak emperyalizme ve işbirlikçilerine hizmet eden gevezelerdir!

İşbirlikçi iktidar, işçilerin haklarını bir kalemde silmek pahasına, sırf Amerikalı-işbirlikçi patronunun kârdan zararını önlemek için çaba harcıyadursun, Ereğli Demir-Çelik işçileri sloganlarını tekrarlıyor:

— Bölünmeye hayır, işçilerin birliğine evet!

— İşbirlikçi iktidara selâm, greve devam!

TÜRK SOLU adına kendileriyle konuştuğumuz mahallî sendikacılar ve işçiler şunları söylediler:

— İşverenin bizi parçalama taktiğini kesinlikle reddediyoruz. Erdemir işçisi bir bütündür. Bunu, fiiliyatta da gerçekleştirinceye kadar, uzlaşma çağrıları hangi kademeden gelirse gelsin bizden yüz bulamıyacaktır. Haklarımızdan hiçbir şekilde fedakârlıkta bulunacak değiliz. Hükümet grevimizi erteledi. Bu bir şey ifade etmez. Yasalara göre bir grev Bakanlar Kurulu tarafından en fazla üç ay ertelenir. Erteleme süresi bu kadar uzatılsa da sonunda tekrar greve gideceğiz... Erdemir işçisi artık uyanmıştır. Yasal haklarını söke söke alacak kadar güçlüdür... Grev süresince, gerçekten bizden olan basından, aydınlardan, gençlerden, işverenin uşağı olanların dışındaki bütün güçlerden destek gördük. Bu, azmimizi bileyen büyük bir etkendir Sonuna kadar direneceğiz.

Erdemir işçileri cuma günü bir de toplantı yaptılar kendi aralarında... Grevin işbirlikçi iktidar tarafından ertelenişinden bu yana olayların gelişimini dikkatle gözden geçirdiler. Toplantıya katılan 2 binden fazla işçi özellikle işverenin kendilerini parçalama hususu üzerinde durdular. Hep beraber tek rar ant içtiler: **Bölünmeyeceğiz!**

Demir-Çelik işçilerinin greve gitmelerinin asıl nedeni olan «böl-yönet» halen fiilî olarak çökmüş durumda. Amerikalı-işbirlikçi patronun şimdiye kadar Toplu İş Sözleşmeleri kapsamı dışında tuttuğu A-Personelinin 3/4'ü, grevin ertelenmesinden sonra kitle halinde sendikaya kaydoldular. Kısaca, işbirlikçi iktidarın çabası, suya düştü! Fiilen bir bütün haline gelen Demir-Çelik işçileri, her ne pahasına olursa olsun bunu kâğıt üstüne de geçirtecekeler. Ne Amerikalı-işbirlikçi patrosun provakasyonları, ne de işbirlikçi iktidarın uyutma çabaları direncini kıramıyacak işçilerin!

Yaşasın Erdemir işçileri!

Yaşasın işçilerin birliği için mücadele edenler!

Kahrolsun Amerikalı-işbirlikçi patron!

TÜRK SOLU : Haftalık Gazete * Sahibi : Şerif Tekben * Sorumlu Yazı İşleri Müdürü : Bora Gözen * İdare Yeri, Yazışma ve Abone Adresi : Babıâli Cad. No. 29 İstanbul, Telefon : 27 39 61 * Ankara Temsilciliği : Ahmet Say * Dizgi Yüksel Baskı : Dilek Matbaası

İstanbul Dağıtımı : Fuat Büte, Ankara Caddesi No. 34, Tel: 27 89 49 * Anadolu Dağıtımı : GA - ME - DA * Yıllık Abonesi : Yurt İçi 40 TL., Avrupa uçak : 80 TL., Amerika uçak : 170 TL. * İlân : Santimi 20 TL., Yayın İlânları yüzde elli (% 50) indirimlidir.